

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Dopad přírodních katastrof na pojišťovny

Jana Vichrová

Bakalářská práce

2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana VICHROVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika pro kriminalisty**

Název tématu: **Dopad přírodních katastrof na pojišťovny**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Pojištění - ochrana před dopady přírodních katastrof
3. Zajištění
4. Dopady přírodních katastrof na vybrané pojišťovny v ČR
5. Dopady přírodních katastrof na vybrané pojišťovny ve světě
6. Závěr

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

CIPRA, Tomáš. Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví. Praha: Grada, 2004. 260 s. ISBN 80-247-0838-8

DAŇHEL, Jaroslav. Analýza globálních trendů ve světovém a českém komerčním pojišťovnictví. Praha: Oeconomica, 2007. 63 s. ISBN 978-80-245-1256-3

DAŇHEL, Jaroslav. Pojistná teorie. Praha: Professional Publishing, 2006. 338 s. ISBN 80-86946-00-2

DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Pavla Jindrová**
Ústav matematiky

Datum zadání bakalářské práce: **18. června 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. RNDr. Bohdan Linda, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 14. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 23. 4. 2010

Jana Vichrová

Poděkování

Tímto bych chtěla velmi poděkovat vedoucí mé bakalářské práce paní Mgr. Pavle Jindrové za pomoc při vypracovávání a poskytnuté rady a informace.

Anotace

Práce se zabývá dopady přírodních katastrof na pojišťovny v České republice a ve světě. Pozornost je zaměřena na český a slovenský pojistný trh, dále je rozebrána situace v České pojišťovně a Slovenské pojišťovně. V závěru práce je provedena regresní analýza za účelem srovnání vývoje na zmiňovaných trzích.

Klíčová slova

přírodní katastrofy, pojištění, zajištění, český pojistný trh, slovenský pojistný trh

Title

The Impact of Natural Catastrophes upon Insurance Companies

Annotation

The work deals with the impacts of natural catastrophes upon insurance companies in the Czech Republic and abroad. The attention is focused on Czech and Slovak insurance market, then the situation in Česká pojišťovna and Slovenská pojišťovna is analysed. In conclusion the regression analysis is made in order to compare the development of the mentioned markets.

Keywords

natural catastrophes, insurance, re-insurance, Czech insurance market, Slovak insurance market

Obsah

1.	ÚVOD	9
2.	PŘÍRODNÍ KATASTROFY	11
3.	POJIŠTĚNÍ – OCHRANA PŘED DOPADY PŘÍRODNÍCH KATASTROF	13
3.1.	ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	13
3.2.	NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	13
4.	ZAJIŠTĚNÍ	15
5.	DOPADY PŘÍRODNÍCH KATASTROF NA POJIŠŤOVNY V ČR	16
5.1.	NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PŘÍRODNÍ KATASTROFY	16
5.1.1.	<i>Povodně 1997</i>	16
5.1.2.	<i>Povodně 2002</i>	16
5.1.3.	<i>Povodně 2006</i>	17
5.1.4.	<i>Orkán Kyrill 2007</i>	17
5.1.5.	<i>Vichřice Emma 2008</i>	17
5.1.6.	<i>Povodně 2009</i>	17
5.2.	VÝVOJ POJISTNÝCH UDÁLOSTÍ SPOJENÝCH S PŘÍRODNÍMI KATASTROFAMI V ČR	17
5.3.	POJISTNÝ TRH V ČR	18
5.3.1.	<i>Předepsané pojistné</i>	19
5.3.2.	<i>Pojištěnost</i>	20
5.3.3.	<i>Počet pojistných smluv ve kmeni</i>	21
5.3.4.	<i>Základní kapitál a zisk</i>	22
5.3.5.	<i>Pojistná plnění</i>	23
5.4.	SITUACE V KONKRÉTNÍ POJIŠŤOVNĚ	24
5.4.1.	<i>Česká pojišťovna</i>	24
6.	DOPADY PŘÍRODNÍCH KATASTROF NA POJIŠŤOVNY NA SLOVENSKU	29
6.1.	SLOVENSKÁ REPUBLIKA	29
6.2.	PŘÍRODNÍ KATASTROFY NA SLOVENSKU	29
6.2.1.	<i>Povodně</i>	29
6.2.2.	<i>Extrémní teploty</i>	29
6.2.3.	<i>Vichřice</i>	29
6.3.	POJISTNÝ TRH NA SLOVENSKU	29
6.3.1.	<i>Předepsané pojistné</i>	30
6.3.2.	<i>Pojištěnost</i>	32
6.3.3.	<i>Základní kapitál a zisk</i>	32
6.3.4.	<i>Pojistné plnění</i>	33
6.4.	SITUACE V KONKRÉTNÍ POJIŠŤOVNĚ	35
6.4.1.	<i>Slovenská pojišťovna</i>	35
7.	SROVNÁNÍ SITUACE V ČR A V SR	41
7.1.	SROVNÁNÍ SITUACE V ČESKÉ POJIŠŤOVNĚ A SLOVENSKÉ POJIŠŤOVNĚ	41
7.1.1.	<i>Hospodaření</i>	41
7.1.2.	<i>Předepsané pojistné</i>	42
7.1.3.	<i>Pojistná plnění</i>	42
7.1.4.	<i>Zajistná politika</i>	44
7.2.	SROVNÁNÍ SITUACE NA ČESKÉM A SLOVENSKÉM POJISTNÉM TRHU	46
7.2.1.	<i>Pojištěnost</i>	46
7.2.2.	<i>Předepsané pojistné</i>	47
7.2.3.	<i>Pojistná plnění</i>	48
7.2.4.	<i>Shrnutí</i>	49
7.2.5.	<i>Regresní analýza</i>	50
8.	ZÁVĚR	53
9.	SEZNAM GRAFŮ	56
10.	SEZNAM PŘÍLOH	56

11.	POUŽITÁ LITERATURA	57
12.	PŘÍLOHY	61

1. Úvod

Práce se bude zabývat vlivy a dopady přírodních katastrof na pojistný trh a konkrétní pojišťovny v České republice a na Slovensku. Slovensko jako zástupce světového pojišťovníctví jsem vybrala především ze dvou důvodů. Jednak, že až do roku 1993 tvořilo s Českou republikou jeden celek, jednak proto, že považuji za zajímavé pozorovat rozdíly v přístupech k pojištění ve dvou sousedících státech s nepříliš rozdílnými přírodními podmínkami.

První tři kapitoly jsou věnovány teorii. Kapitola 2 obecně popisuje přírodní katastrofy a jejich vliv na život člověka. Kapitola 3 se zabývá pojištěním, proč existuje, jeho funkcí a zevrubnou charakteristikou, dále jeho rozdělením na životní a neživotní oblast a jak jsou tyto oblasti ovlivněny přírodními katastrofami. Kapitola 4 je zaměřena na problematiku zajištění. Co si pod tímto pojmem představit, proč existuje a jaké funkce plní, jaké důvody vedou pojišťovny k tomu, že se zajišťují a s jakými problémy se mohou setkat.

Kapitola 5 se zabývá situací v České republice. Pozornost je nejprve věnována největším přírodním katastrofám od vzniku samostatné České republiky – povodním v letech 1997, 2002, 2006 a 2009, orkánu Kyrill a vichřici Emmě. Dále je popisována situace na celém českém pojistném trhu jako takovém, kdy je věnována pozornost především ukazatelům výše předepisovaného pojistného, pojištění a výše pojistných plnění, vedle toho je sledován počet pojišťoven působících na českém trhu, počet pojistných smluv ve kmenech a výše základního kapitálu a zisku. Veškeré ukazatele jsou sledovány jak v celkové výši, tak v oblasti neživotního pojištění. V této kapitole je následně rozebrána situace v České pojišťovně, opět s ohledem na vyjmenované ukazatele.

Podobnou strukturu jako Kapitola 5 má Kapitola 6. V ní je pozornost zaměřena na situaci na Slovensku. Nejprve jsou popsány největší přírodní katastrofy, které Slovensko zasáhly – povodně, extrémní teploty a vichřice z roku 2004. Je popsána situace na celém slovenském pojistném trhu s ohledem na ukazatele výše předepisovaného pojistného, pojištění a výše pojistných plnění, dále je sledován také počet pojišťoven působících na slovenském trhu a výše základního kapitálu a zisku. Na konci kapitoly je rozebrána situace v konkrétní pojišťovně, v tomto případě ve Slovenské pojišťovně, opět v závislosti na vyjmenovaných ukazatelích.

Kapitola 7 porovnává nejprve situaci v České a Slovenské pojišťovně. Pozornost je zaměřena na ukazatele hospodaření pojišťovny, výše předepsaného pojistného a výše pojistných plnění. Vedle toho je porovnán přístup k zajištění politice v obou pojišťovnách. Následně je porovnána situace na českém a slovenském pojistném trhu jako takovém s ohledem na ukaza-

tele pojištění, výše předepsaného pojistného a výše pojistných plnění. V závěru kapitoly je provedena regresní analýza za účelem porovnání vývoje na českém a slovenském pojistném trhu v oblasti pojištění a výše předepsaného pojistného.

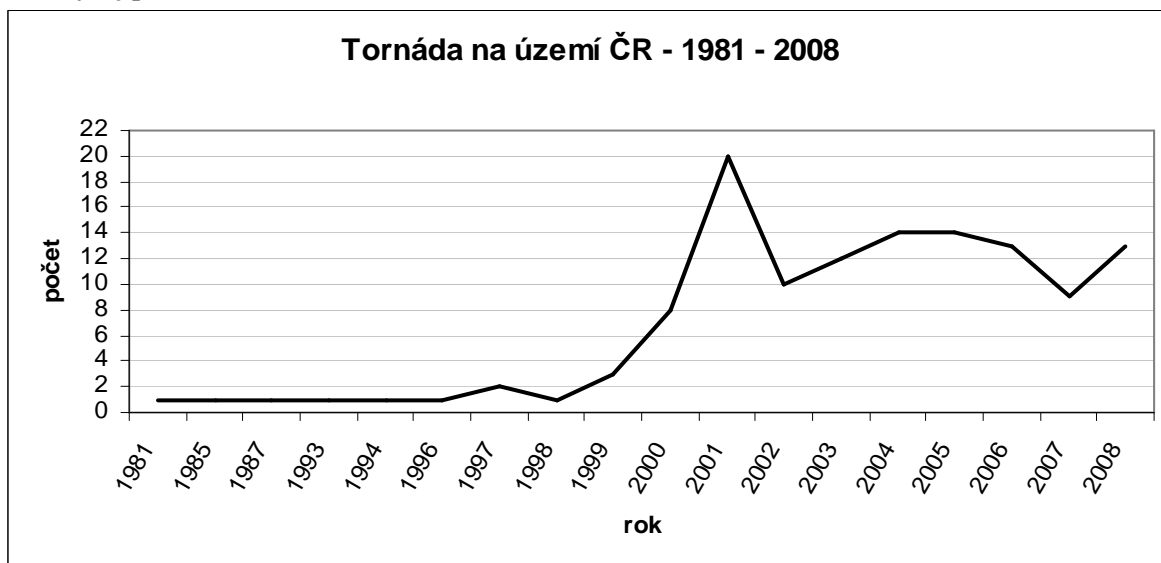
2. Přírodní katastrofy

Člověk a příroda vedle sebe existují odjakživa a neodmyslitelně k sobě patří. Je zřejmé, že se tato koexistence neobejde bez vzájemného ovlivňování. Zda jsou tyto vzájemné vlivy pozitivní nebo negativní, se nedá vždy jednoznačně určit, vzhledem k tomu, že se jedná o provázaný systém a jedna událost může vyvolat nebo ovlivnit jinou. Je však běžnou praxí, že se lidé zaměřují spíše na negativní stránky věcí, tudíž i na nebezpečí, která nám od přírody hrozí. V tuto chvíli mám na mysli přírodní katastrofy, které dosti nepříznivě ovlivňují životy velkého množství lidí – způsobují škody na majetku, poškození zdraví nebo i ztráty na životech. Právě z důvodu takovýchto nepříznivých vlivů se lidé začali zajímat o možnost, jak se proti těmto negativním dopadům chránit. Tuto ochranu umožňuje pojištění – nemůže sice snížit samotné riziko vzniku škody, ale alespoň jeho finanční dopady na daný subjekt, které nemusí být vždy malé, zvláště pokud se jedná o poškození zdraví nebo smrt.

Na světě může vznikat mnoho přírodních katastrof, které se liší příčinami svého vzniku a také místy, kde vznikají. Pro Českou republiku jsou běžnými přírodními katastrofami povodně, záplavy a v poslední době také škody způsobené silnými větry (vichřice, orkány). Povodně jsou charakteristické také pro některé asijské státy, naproti tomu například v Austrálii nejsou výjimkou horka, sucha a rozsáhlé lesní požáry a v některých státech Spojených států amerických nejsou ničím neobvyklým výskyty tornád či zemětřesení, která se samozřejmě vyskytují i jinde na světě.

Na to, proč k těmto katastrofám dochází a kdo je za ně zodpovědný, existuje mnoho názorů. Vzhledem k tomu, že se však počet výskytů jednotlivých katastrof a jejich intenzita v posledních letech zvyšuje, je jim věnováno stále více pozornosti, a to především proto, že mohou způsobit velké škody. Graf 1 ukazuje, jak v průběhu několika posledních desetiletí narostl počet pozorovaných jevů extrémního počasí ve formě tornád na území ČR.

Graf 1 - Vývoj počtu tornád na území ČR

Zdroj: Zpracování autora z dat ČHMÚ [27]

Tento nárůst pravděpodobně není způsoben pouze samotným navýšením počtu výskytů, ale také již zmiňovaným zvýšením povědomí a zájmu o jevy takového druhu, v jehož důsledku dochází k pečlivějšímu a důslednějšímu monitorování těchto jevů.

3. Pojištění – ochrana před dopady přírodních katastrof

Jak již bylo napsáno v Kapitole 2, pojištění slouží ke zmírnění negativních dopadů náhodných jevů. S tím je spojena základní otázka – zda se pojistit či nikoli? Odpověď na tuto otázku závisí na subjektu, který se chce pojistit (může jím být fyzická i právnická osoba), pojistitel (pojišťovna) potom určí cenu (pojistné), za kterou je ochoten daná rizika převzít. Ještě předtím však musí pojistitel zvážit, zda je ochoten dané riziko přijmout - musí zvážit míru přijatelnosti rizika a dopady, které by mohly vzniknout při jeho realizaci [6].

Zda se daný subjekt pojistí závisí na jeho názorech, představách a preferencích. Nerozhoduje se v okamžiku nastání rizika (ani neví, zda k realizaci daného rizika dojde), nýbrž při nejistotě – je si vědom, že je zde jistá pravděpodobnost nastání negativní situace, ale neví, zda skutečně nastane, kdy nebo v jaké míře. Je však uváděno, že většina lidí dá přednost jisté malé ztrátě (placenému pojistnému) před nejistou velkou ztrátou (možností nastání škody) [6].

Klienti mají v dnešní době také větší požadavky na podobu služeb. Požadují větší komplexnost služeb, větší komfort (například pomocí nových forem komunikace) a vyšší standardy poskytovaných služeb. Dochází tedy ke změnám ve vzájemných vazbách jednotlivých finančních institucí. Ty se vzájemně propojují a integrují a vznikají tak nové subjekty (mezi nejznámější patří tzv. bankopojišťovny). To vede mimo jiné k mezisekteriální diverzifikaci rizik, možnosti poskytovat širší paletu služeb a nabídnout větší komfort a bezpečnost klientům. Pro nás zůstává nejdůležitější právě mezisekteriální diversifikace rizika, neboť ta umožňuje přežití pojišťoven i při realizaci událostí s katastrofálními důsledky [6].

3.1. Životní pojištění

V případě životních druhů pojištění nelze říci, že by tyto druhy pojištění byly používány jako ochrana před nepříznivými dopady přírodních katastrof. Význam této oblasti pojištění se sice rozšiřuje, přesto tato pojištění slouží především k finančnímu zajištění osob nejbližších pojištěnému v případě smrti pojištěné osoby nebo, v dnešní době stále populárnější, k zajištění dostatečných prostředků k financování postaktivního věku [6, 7].

Vzhledem k tomu, že toto pojištění nemá přímou souvislost s přírodními katastrofami, nebudu se jím dále zabývat.

3.2. Neživotní pojištění

Vliv přírodních katastrof na pojišťovny je však patrný právě v oblasti neživotních druhů pojištění. Nepříznivý vývoj v České republice je spojen především se změnou v charakteru povodňového rizika, neboť dochází ke klimatickým změnám, v jejichž důsledku dochází

k trvalým změnám v distribuci vodních srážek. Dochází tak ke skoku v časové řadě povodňových statistik – vodní přívaly, které měly spadnout až za několik desítek let, tak mohou spadnout během několika málo let nebo třeba i příští rok [6].

Nejenom v České republice, nýbrž na celém světě dochází k nárůstu počtu výskytů přírodních katastrof a rozsahu škod. Zatímco počet přírodních katastrof stoupl přibližně třikrát, výplaty pojistných plnění narostly zhruba čtrnáctkrát. Nárůst v rozsahu škod je způsoben mimo jiné nárůstem bohatství jednotlivců (lidé vlastní více věcí) a nárůstem hodnoty některých věcí. Větší škody rozhodně nemusí vznikat z předpokladu, že se více lidí pojišťuje [6].

Při poskytování neživotních druhů pojištění se pojišťovna musí potýkat s mnoha problémy. Především se jedná o nejistý škodní průběh – pojistitel neví, zda k realizaci rizika dojde, kdy k němu dojde a v jakém rozsahu se budou pohybovat způsobené škody. Dalším problémem je nejistý okamžik výplaty plnění, který souvisí s tím, že pojistitel neví, kdy k realizaci rizika dojde, ale musí mít dostatek prostředků na vyplacení pojistných plnění. Aktuálním problémem se v poslední době stává možnost vzniku katastrofálních škod – pojištěných uplatňujících nárok na plnění je mnoho a pojistné částky bývají vysoké [6].

Nejčastějším produktem neživotního pojištění je pojištění majetku. Součástí většiny druhů jsou i živelní rizika. Pojištění zahrnuje přímé poškození majetku například požárem, úderem blesku, vichřicí, povodní, záplavou nebo krupobitím.

4. Zajištění

Zjednodušeně řečeno lze zajištění popsat jako pojištění pojišťovny. Pojišťovny na sebe přebírají rizika od subjektů, avšak jsou si vědomy, že pokud by došlo k realizaci rozsáhlých škod, mohly by mít problémy s vyplácením pojistných plnění. Začnou tedy uvažovat podobně jako subjekt – dají přednost jisté malé ztrátě (placenému zajistnému) před nejistou velkou ztrátou (vznikem katastrofálních škod). Zajišťovna nesnižuje riziko vzniku škod, ale činí důsledky těchto škod pro pojišťovnu únosnějšími [4, 7, 8].

Pojišťovna tedy postoupí zajistiteli část svých smluv (většinou znějících na vysoké pojistné částky nebo s vyšší pravděpodobností realizace katastrofálních škod). V souvislosti s tím mu odvádí část vybraného předepsaného pojistného. Zajistitel se potom v případě nastání škod (způsobených v důsledku realizace zajištěných rizik) podílí na uhrazení pojistných plnění.

Pojišťovny možnosti zajištění využívají z mnoha důvodů. Jednak jim umožňuje přijetí větších rizik a rizik s větší mírou pravděpodobnosti nebo pojištění na vyšší pojistné částky. Dále se pojišťovnám postoupením některých smluv uvolní kapacita a mohou do pojištění přijmout další smlouvy, které by jinak musely odmítnout. V neposlední řadě mohou zajišťovny poskytovat pojišťovnám také další služby, s jejichž poskytováním by samotné pojišťovny mohly mít problémy.

Vzhledem k tomu, že pojišťovny většinou postupují zajistiteli rizikovější smlouvy nebo smlouvy znějící na vyšší částky, nabízí se otázka, proč je vůbec zajistitel ochoten takové smlouvy přijímat (respektive vůbec tuto činnost provozovat)? Odpověď souvisí s tím, že zajišťovny jsou většinou velké nadnárodní organizace shromažďující ve svých kmenech smlouvy z různých částí světa a týkající se různých produktů. Jednotlivé tendence ve vývoji škod působí proti sobě a vzájemně se kompenzují (například realizace rizika a vznik škod v oblasti odpovědnostního pojištění zatímco živelní pojištění vykazuje bezeškodní průběh).

Se zajištěním jsme se mohli setkat již roku 1370. Dnes je jeho existence stále více důležitá v důsledku klimatických změn, které vedou k již zmiňovanému zhoršování škodních průběhů a vyšším škodám. V důsledku vzniku katastrofálních škod však dochází ke zvyšování pojistných sazeb, jsou přijímány striktnější pojistné podmínky nebo jsou některá rizika vyřazena z běžného zajištění a lze je zajistit pouze za vyšší ceny [4].

V České republice je zajištění poskytováno zahraničními zajišťovnami. Mezi českými pojišťovnami existuje sice systém vzájemného zajištění (aktivní zajištění poskytuje například Česká pojišťovna, a.s.), avšak žádná tuzemská profesionální zajišťovna doposud nevznikla [4, 7, 8].

5. Dopady přírodních katastrof na pojišťovny v ČR

V historii České republiky od doby jejího vzniku v roce 1993 se můžeme setkat s mnoha případy, kdy příroda lidem způsobila nemalá trápení – a to nejen těm přímo zasaženým danou událostí, ale také pojišťovnám, u nichž byli postižení lidé klienty a pojišťovny musely vyplácet nemalá plnění.

Nejčastějšími katastrofami, se kterými se ČR musí potýkat jsou bezpochyby povodně, jež způsobují především škody na majetku. Velké škody dále páchají silné větry a vlny extrémních teplot, které naopak způsobují především ztráty na lidských životech. Mezi nejvýznamnější přírodní katastrofy podle mě bezpochyby patří povodně z let 1997, 2002, 2006 a nejaktuálnější z roku 2009. Vedle povodní však naši republiku zasáhlo také silné vzdušné proudění ve formě orkánu Kyrill v lednu 2007 a vichřice Emma v roce 2008.

5.1. Nejvýznamnější přírodní katastrofy

5.1.1. Povodně 1997

Přibližně v období 5. až 16. července 1997 zasáhla východní část České republiky (Moravu, Slezsko a východ Čech) ničivá povodeň, když se rozvodnily dvě tamější řeky – Morava a Odra. Povodeň zasahovala i k našim sousedům do Polska, Slovenska, Rakouska a Německa. Řeky se i se svými přítoky rozvodnily na úroveň 150-ti až 500 leté vody. Postiženo bylo 536 obcí, zemřelo 50 osob (které buď utonuly nebo zemřely v souvislosti s povodní), 2 151 domů bylo zničeno, 5 652 domů se stalo dlouhodobě neobyvatelnými a bylo strženo 26 mostů. Na několik dní byl zcela zastaven provoz na železničních tratích a na několik týdnů byla narušena telefonní síť. Celkové škody byly odhadnuty na 63 miliard korun.

S těmito povodněmi je spojován pád pojišťovny Morava. Udává se, že hlavním důvodem byla nedostatečná zajistná politika [7]. Pojišťovna toho roku skončila se ztrátou 450 mil. Kč, čímž byla převyšena velikost základního jmění o 150 mil. Kč. V lednu roku 1998 bylo pojišťovně zakázáno uzavírat nové smlouvy a v květnu téhož roku jí byla odebrána licence. Po pádu Moravy zůstalo přes 6 000 pojistných případů v hodnotě 165 mil. Kč [12].

5.1.2. Povodně 2002

Přibližně v polovině srpna 2002 zasáhly postupně v několika vlnách celé naše území vydatné srážky. Postupovaly od jihu a měly za následek vzestup hladin na horních a středních tocích velkých řek (povodí Vltavy, Labe, Sázavy a Dyje), které v průměru odpovídaly zhruba 100 leté vodě. Bylo postiženo kolem 800 obcí, 225 000 lidí bylo evakuováno, o život přišlo

18 [9] lidí a škody byly odhadnuty na 73,3 miliard korun (tedy o 10 miliard více než při povodních v roce 1997).

5.1.3. Povodně 2006

Na přelomu března a dubna 2006 (zhruba od 25. března do 5. dubna) došlo k dalším rozsáhlým povodním na celém území České republiky. Voda nestoupla pouze kvůli vydatným srážkám, ale také kvůli tání sněhu v důsledku oteplení. Nejhorší situace byla opět na tocích řek Labe, Moravy a Dyje. Povodně zasáhly několik set obcí (7 krajů) a vyžádaly si 6 lidských obětí. Celkové škody sice nedosahovaly takové výše jako v předchozích letech, přesto se vyšplhaly až k 5 miliardám korun. Vláda schválila, aby mezi postižené obce bylo rozděleno 380 milionů korun.

5.1.4. Orkán Kyrill 2007

18. a 19. ledna 2007 se přes většinu evropského území prohnal orkán Kyrill, který na území ČR způsobil velké materiální škody a zapříčinil smrt 4 [9] lidí. Na mnoha místech byla přerušena doprava a došlo k rozsáhlým výpadkům elektřiny. Orkán nepoškodil pouze jednotlivce, kteří žádali pojišťovny o náhrady škod spojených především s poškozenými střechami domů a poničenými vozidly a celková požadovaná částka se pohybovala v řádu miliard korun. Velkou spoušť napáchal orkán také v českých lesích, kde bylo poraženo téměř 10 mil. m³ dřeva.

5.1.5. Vichřice Emma 2008

Vichřice Emma způsobilá podobné druhy škod jako orkán Kyrill, ale vyžádala si „pouze“ 2 [9] lidské oběti.. Opět byli poškozeni obyvatelé a podnikatelé, kteří hlásili pojišťovnám škody v podobě poškozených střech, poničených automobilů a poškozených skladišť, došlo k přerušení dodávek elektřiny a mimo provoz byly některé vysílače mobilních sítí. Stejně jako předchozí rok, byla poničena část lesů – škoda byla odhadována na stovky tisíc m³ dřeva.

5.1.6. Povodně 2009

Ke konci června 2009 zasáhly Českou republiku opět povodně. Vše začalo v jižních Čechách a odtud se povodně a s nimi spojené problémy přesouvaly na sever. Zemřelo 13 [9] osob a bylo odhadováno, že by celkové škody mohly přesáhnou 5,6 miliard korun.

5.2. Vývoj pojistných událostí spojených s přírodními katastrofami v ČR

Již bylo napsáno v Kapitole 3.2, vlivem přírodních katastrof dochází ke zhoršování škodních průběhů. Vzniklé škody jsou větší a četnější a pojišťovny musí tudíž vyplácet vyšší pojistná plnění. I přes to je český pojistný trh relativně stabilní – zejména díky zajistné politice

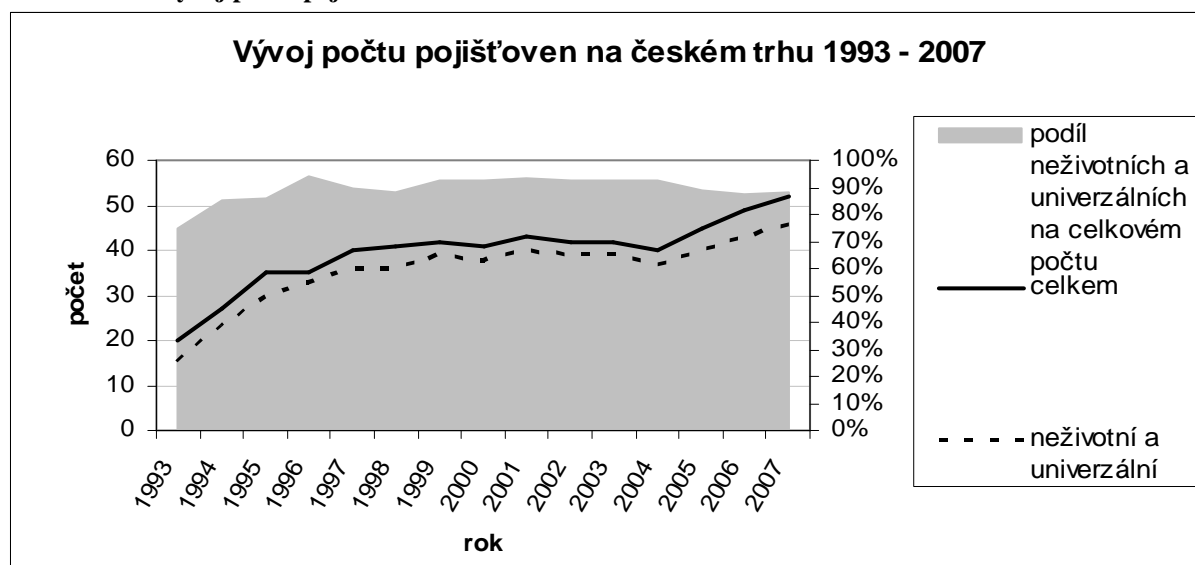
jednotlivých pojišťoven. Dochází k nárůstu počtu přírodních katastrof, ale například po povodních v roce 1997 došlo pouze k minimálnímu nárůstu v počtu nově uzavřených pojistek proti povodňovému riziku – lidé si tehdy nemysleli, že by se něco podobného mohlo v blízké době opakovat [6].

Pojišťovny na tyto katastrofy však reagují. Došlo například k omezení přijímání některých rizik do pojištění (do té doby přijímaných běžně), ke zvýšení pojistného nebo ke zpřísnění pojistných podmínek [6]. Vedle toho také roste význam zajištění – do zajištění jsou předávány smlouvy znějící na vysoké pojistné částky nebo kryjící živly s vysokou pravděpodobností katastrofálních důsledků [11].

5.3. Pojistný trh v ČR

Od vzniku samostatné České republiky v roce 1993 působí na českém pojistném trhu řada pojišťoven. Jak se vyvíjel jejich počet s přihlédnutím na jejich zaměření je zobrazeno na Grafu 2.

Graf 2 - ČR - Vývoj počtu pojišťoven 1993 - 2007

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

Z Grafu 2 je vidět, že počet pojišťoven vykazuje v průměru stále rostoucí tendenci, a to jak v případě celkového počtu pojišťovacích institucí, tak pojišťoven neživotních případně smíšených. Dále je možné z Grafu 2 vyčíst, že pojišťovny působící v oblasti neživotního pojištění tvoří značnou část pojistného trhu jako celku – výše jejich podílu na tomto trhu se pohybuje kolem 85 % až 90 %.

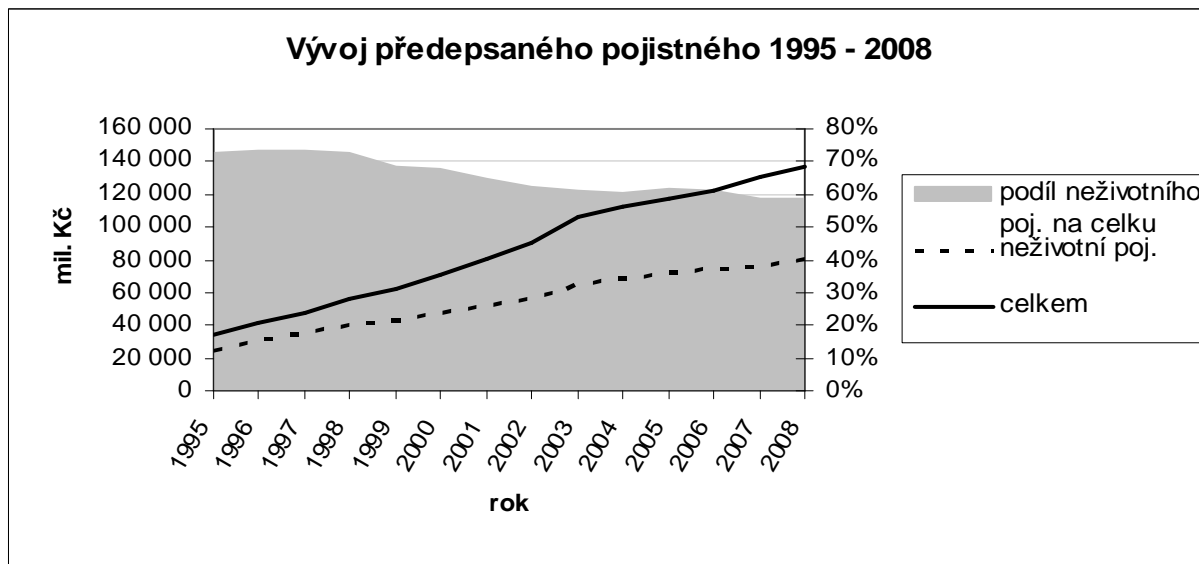
Situace na pojistném trhu může být popsána pomocí několika základních ukazatelů. Patří mezi ně sledování výše předepsaného pojistného, hladiny (globální) pojištěnosti, počtu smluv

ve kmeni, výše základního jmění a zisku a samozřejmě je nutné sledovat vývoj výše vyplacených pojistných plnění. Na vývoj jednotlivých ukazatelů v České republice bude pozornost zaměřena nyní.

5.3.1. Předepsané pojistné

Jak vypadal vývoj výše předepsaného pojistného znázorňuje Graf 3.

Graf 3 - ČR - Vývoj předepsaného pojistného 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

Je vidět, že výše předepsaného pojistného v uplynulých letech neustále rostla. Protože bylo již dříve v Kapitole 3.1 uvedeno, že životní pojištění není nijak významně ovlivněno přírodními katastrofami, jsou dále sledovány pouze ukazatele týkající se pojištění neživotního.

V případě neživotních druhů pojištění také docházelo neustále k nárůstu předepsaného pojistného, avšak nelze zde pozorovat žádný náhlý skokový nárůst, ze kterého by bylo možné usuzovat na přímou souvislost s přírodními katastrofami. Jediný zrychlený nárůst je naznačen v roce 2003, tedy v roce po rozsáhlých povodních.

K růstu předepsaného pojistného docházelo neustále, ale tento růst se zpomaluje, a to jak v oblasti předepsaného pojistného celkového, tak v oblasti neživotního pojištění. Míru růstu předepsaného pojistného ukazuje Graf 37 v Příloze č. 1.

V oblasti celkového předepsaného pojistného došlo k významnějšímu výkyvu směrem nahoru, tedy ke zvýšení míry růstu předepsaného pojistného, v roce 2003, což bylo pravděpodobně způsobeno již zmiňovanými povodněmi v roce 2002. Podobnou tendenci, tedy zvýšení míry růstu, lze pozorovat i v roce 2007, opět v roce následujícím po roce, kdy došlo k povod-

ním. Po povodních v roce 1997 nedošlo sice ke zvýšení míry růstu předepsaného pojistného, ale je zde možné pozorovat přinejmenším zpomalení poklesu této míry.

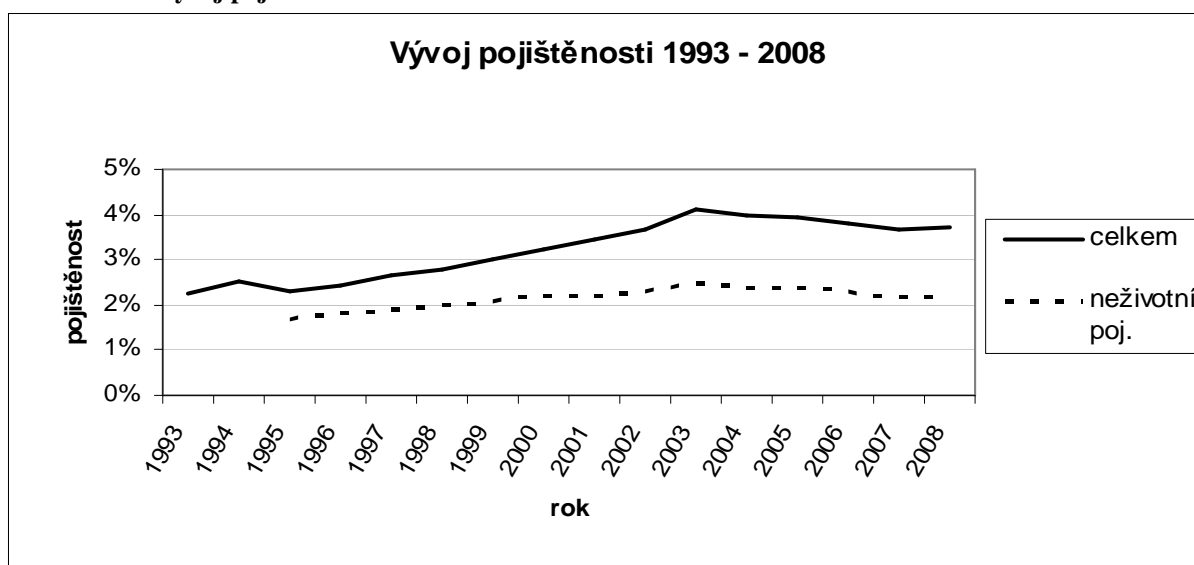
Vývoj v oblasti neživotního pojištění téměř kopíruje vývoj v oblasti celkového předepsaného pojistného. V roce 1998 došlo ke zpomalení poklesu míry růstu, v roce 2007 k významnému zvýšení míry růstu. Opačnou tendenci však lze pozorovat v roce 2007, kdy na rozdíl od vývoje celkového předepsaného pojistného, v oblasti neživotního pojištění došlo ke snížení míry růstu, přestože předchozí rok byl ve znamení rozsáhlých povodní.

Nyní ještě návrat ke Grafu 3. Tento graf zobrazuje také zastoupení pojistného vybraného na neživotním pojištění k celkově vybranému pojistnému. Zde lze pozorovat klesající tendenci, dalo by se tedy říci, že lidé začínají upřednostňovat životní druhy pojištění. K nárůstu došlo opět pouze v roce 2004, to však bylo pravděpodobně způsobeno poklesem v celkové výši vybraného pojistného, nikoli zvýšením vybraného pojistného na neživotním pojištění. I přesto však neživotní pojištění tvoří přes 60 % vybraného pojistného.

5.3.2. Pojištěnost

Tento ukazatel je získáván jako podíl předepsaného pojistného a výše hrubého domácího produktu dané země (pojištěnost = předepsané pojistné / HDP). Jak to s pojištěností vypadalo v České republice od roku 1993 do současnosti zobrazuje Graf 4.

Graf 4 - ČR - Vývoj pojištěnosti 1993 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB a ČSU [18, 19, 20, 34]

Z Grafu 4 je možné vyčíst, že celková pojištěnost stoupala až do roku 2003 (v rozmezí 8 let stoupla přibližně o 1,5 %), kdy dosahovala svého dosavadního maxima 4,1 %. Od té doby pojištěnost klesá, i když ne tak dramaticky. To mohlo být způsobeno tím, že po povodních

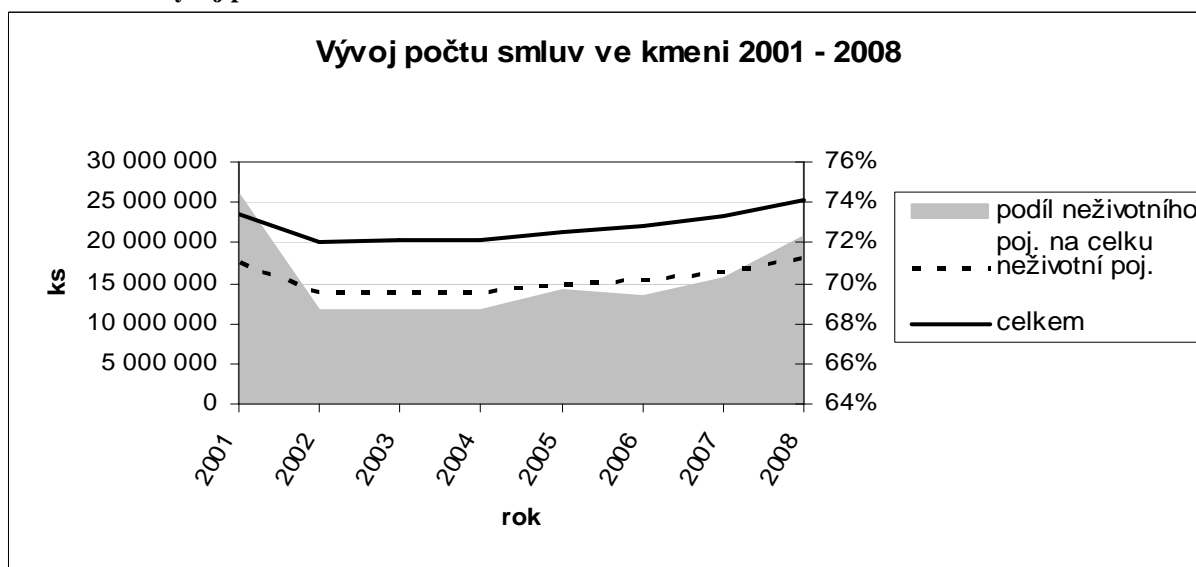
v roce 2002 nastal „klid“ ohledně přírodních katastrof. Ten však trval pouze do roku 2006, kdy Českou republiku zasáhly další rozsáhlé povodně. Na Grafu 4 je také vidět, že od tohoto roku pojištěnost sice nestoupá, ale ani neklesá – ustálila se na cca 3,7 %. Stejnou tendenci vývoje lze pozorovat i u pojištěnosti v oblasti neživotního pojištění. – nárůst do roku 2003 a poté stálý mírný pokles.

Za povšimnutí stojí, že nedocházelo k žádným výraznějším výkyvům v letech 1997 ani 2003, tedy v letech po povodních. Stejně tak nedošlo k výrazné změně po orkánu Kyrill (2007) nebo vichřici Emmě (2008).

5.3.3. Počet pojistných smluv ve kmeni

Zda vedou přírodní katastrofy lidskou společnost k tomu, aby se více chránila před jejich dopady, a tedy uzavírala více pojistných smluv, naznačuje Graf 5.

Graf 5 - ČR - Vývoj počtu smluv ve kmeni 2001 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

Z Grafu 5 vyplývá, že tendence vývoje v celkovém počtu uzavřených smluv je totožná s vývojem v oblasti neživotního pojištění. Je vidět, že v roce 2002 sice došlo k poklesu počtu uzavřených smluv, poté však počet smluv pomalu narůstal. Tento nárůst se o něco zrychlil nejprve v roce 2004, poté ještě roku 2007. Ani zde není patrná jasná souvislost mezi proběhnutými přírodními katastrofami a vývojem na pojistném trhu.

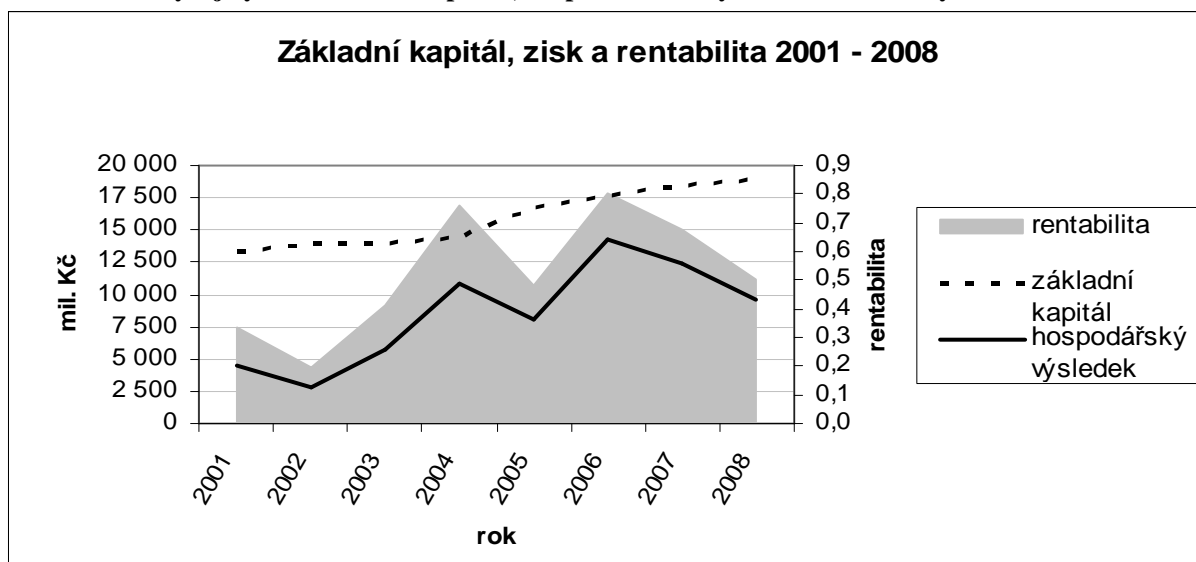
Dále lze z Grafu 5 vyčíst, jaký je podíl smluv neživotních pojištění na celkovém počtu. V roce 2002 došlo ke značnému poklesu. Bylo tedy buď uzavíráno méně těchto smluv, nebo došlo k nárůstu počtu smluv na životní pojištění. To mohlo být způsobeno „umírněním“ situace ohledně přírodních katastrof. Od roku 2006 vykazuje podíl smluv neživotního pojištění

rostoucí tendenci. V roce 2006 došlo opět k povodním, lidé si tedy pravděpodobně uvědomili svou zranitelnost a opět zaměřili svou pozornost na oblast neživotního pojištění za účelem ochrany svého majetku. Podobně jako v případě předepsaného pojistného, i zde tvoří neživotní pojištění přes 68 % celku – tedy přes 68 % celkového počtu uzavřených pojistných smluv, v posledních letech dokonce přes 70 %.

5.3.4. Základní kapitál a zisk

Vzhledem k tomu, že pojišťovny jsou právníckými osobami buď ve formě družstev, nebo, a to především, akciových společností, jsou založeny za účelem dosažení zisku a je pro ně důležité sledovat vývoj hospodářského výsledku (zisku případně ztráty). Pro podnikatelské subjekty však nemá smysl sledovat pouze absolutní výši zisku, je nutné tuto veličinu vyjádřit ve vztahu k jiné veličině. Jako nejčastější se používá ukazatel rentability základního (případně vlastního) kapitálu. Vývoj těchto jednotlivých veličin je sledován v Grafu 6.

Graf 6 - ČR - Vývoj výše základního kapitálu, hospodářského výsledku a rentability 2001 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

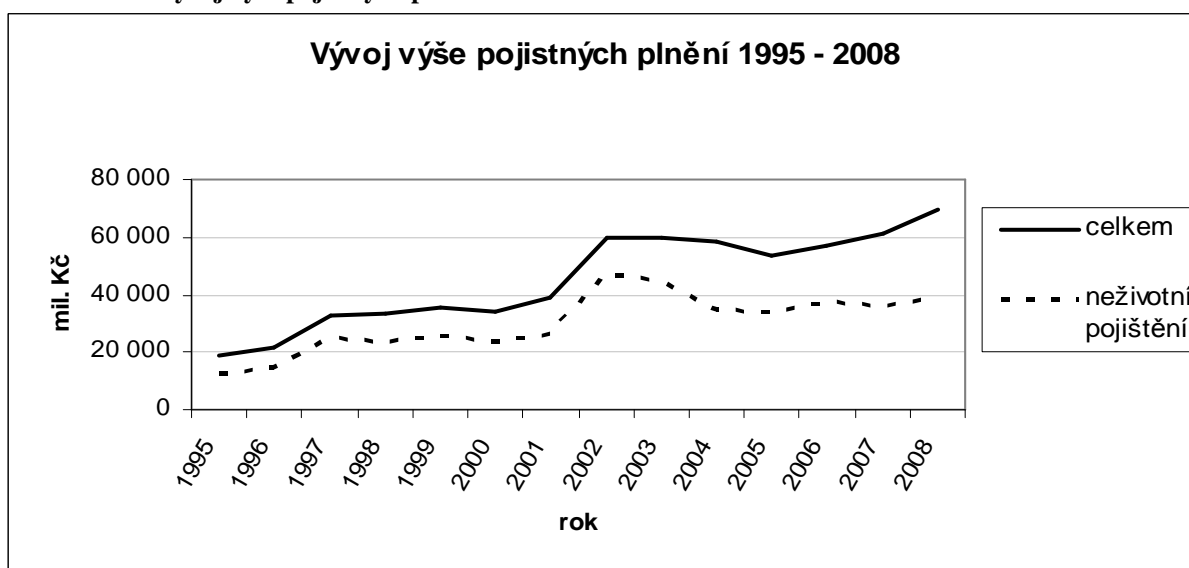
Jak je vidět z Grafu 6, výše základního kapitálu neustále rostla, avšak výše zisku kolísala. V roce 2002 byl menší zisk způsoben pravděpodobně povodněmi, další pokles nastal v roce 2005, to však nebylo způsobeno žádnou přírodní katastrofou, neboť k další významné katastrofě došlo až o rok později, tedy v roce 2006. V tomto roce došlo sice ke zvýšení zisku, ale již v následujícím roce nastal jeho pokles, který pokračuje až do dnes. Pokles v roce 2007 oproti roku 2006 mohl být způsoben povodněmi z roku 2006, neboť k výplatám některých plnění došlo až v tomto roce. K poklesu v roce 2008 mohl „přispět“ orkán Kyrill, který také způsobil nemalé škody.

V tomto případě kopíruje vývoj rentability základního kapitálu vývoj zisku, to však není pravidlem. Rentabilita se pohybuje kolem hodnoty 0,5, což není tak špatné, ale nyní záleží na tom, jaký bude budoucí vývoj – zda bude zisk a rentabilita dále klesat nebo se vývoj obrátí a začne docházet k nárůstu obou veličin.

5.3.5. Pojistná plnění

Přírodní katastrofy způsobují lidem nemalé škody. Ti, kteří byli na podobné události připraveni a pojištěni potom vyžadují od pojišťoven náhrady škod ve formě pojistných plnění. Jejich vývoj je znázorněn na Grafu 7.

Graf 7 - ČR - Vývoj výše pojistných plnění 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

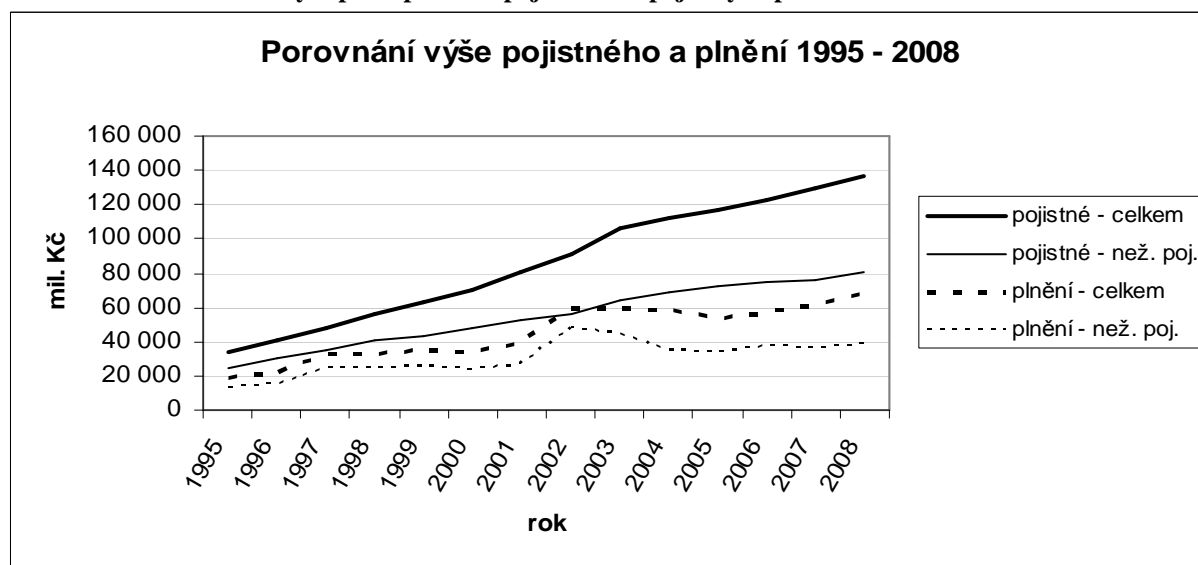
Z Grafu 7 je možné vyčíst, že vývoj pojistných plnění plynoucích z neživotního pojištění v zásadě kopíruje vývoj celkové výše pojistných plnění. K mírné odlišnosti dochází až v posledních letech (2007 a 2008). Lze si všimnout, že s výjimkou let 2004 a 2005 dochází k neustálému nárůstu výše pojistných plnění. První významnější nárůst se objevil v roce 1997, v roce rozsáhlých povodní, další v roce 2002 ze stejného důvodu. Již mírnější nárůst vidíme v roce 2006, kdy také došlo k povodním a tento nárůst pokračuje v případě celkových pojistných plnění i v dalších letech. V oblasti neživotního pojištění již po roce 2006 k zásadnějšímu nárůstu nedošlo, přestože v letech 2007 se naší republikou prohnal orkán Kyrill a v roce následujícím vichřice Emma.

V letech 1997 a 2002 došlo k významnému nárůstu výše pojistných plnění – v roce 1997 o 69 %, v roce 2002 dokonce o 78 % (v případě neživotního pojištění), stejně tak došlo ke zvýšení v roce 2006, i když již ne tak značnému. Naopak v letech 2000, 2003, 2004 a 2005 je

míra růstu záporná, což znamená, že došlo k poklesu výše pojistných plnění. V případě neživotního pojištění je tento výkyv směrem dolů mnohem větší než v případě celkové výše pojistných plnění. Obě křivky se však většinu času pohybují v kladných číslech, lze tedy skutečně říci, že výše pojistných plnění má rostoucí tendenci. Průběh míry růstu pojistných plnění zobrazuje Graf 38 v Příloze č. 1.

Protože pojistná plnění jsou v zásadě vyplácena z přijatého pojistného, bude nyní porovnána ještě výše předepsaného pojistného a výše pojistných plnění. Výsledek je zobrazen na Grafu 8.

Graf 8 - ČR - Porovnání výše předepsaného pojistného a pojistných plnění 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

Zde je vidět i důvod dosahování zisku a nikoli ztráty pojišťovnami, Předepsané pojistné je neustále větší než vyplácená pojistná plnění, a to i v letech, kdy došlo k přírodním katastrofám.

5.4. Situace v konkrétní pojišťovně

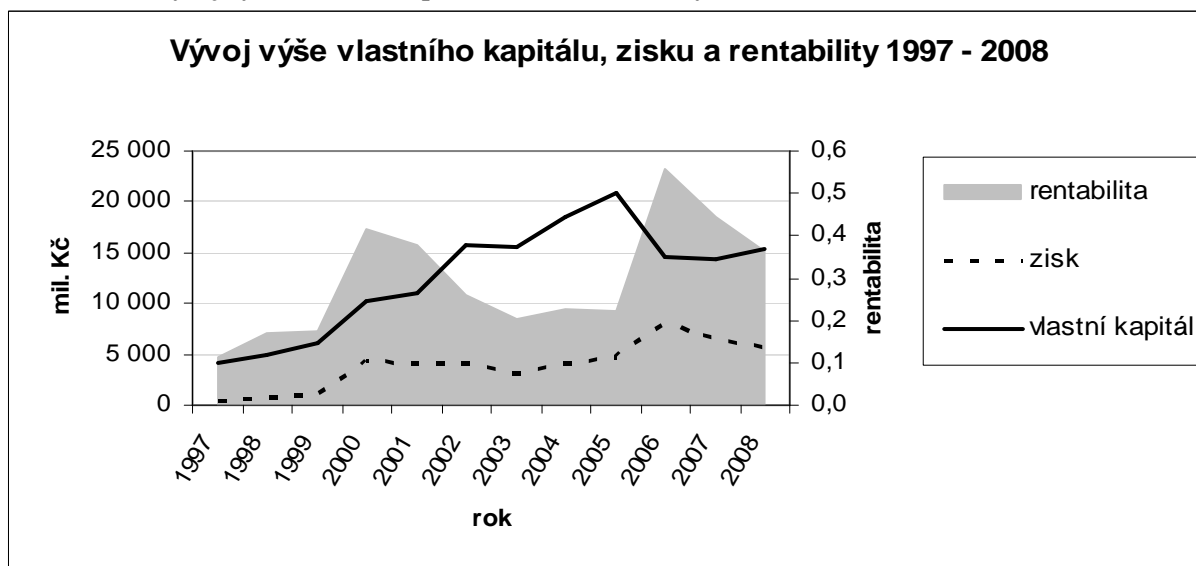
Vzhledem k tomu, že největší podíl na pojistném trhu jako takovém i na trhu neživotního pojištění má Česká pojišťovna, zaměřím svou pozornost na ni.

5.4.1. Česká pojišťovna

Česká pojišťovna, a.s. působí na našem trhu od roku 1991, kdy došlo k obnovení konkurenčního prostředí na pojistném trhu. Již v tomto roce se stala největší pojišťovnou v České republice a toto postavení si drží až do dneška. V průměru spravuje kolem 10 000 000 pojistných smluv, pouze v letech 2002 a 2003 došlo k nárůstu o zhruba 4 000 000 smluv.

Pojišťovna hospodaří úspěšně a výše jejího zisku vykazuje jen mírně kolísající (a téměř neklesající) tendenci. Po povodních v roce 1997 došlo k nárůstu výše zisku, po povodních roku 2002 k mírnému poklesu. K největšímu nárůstu výše zisku došlo v roce 2006, což je překvapivé, vzhledem k tomu, že i tento rok byl ve znamení povodní. Naopak k většímu poklesu došlo až v posledních dvou letech 2007 a 2008, je však otázkou, zda k těmto poklesům nějak výrazně přispěl orkán Kyrill nebo vichřice Emma. Podrobnější průběh výše vlastního kapitálu, zisku a rentability vlastního kapitálu je naznačen na Grafu 9.

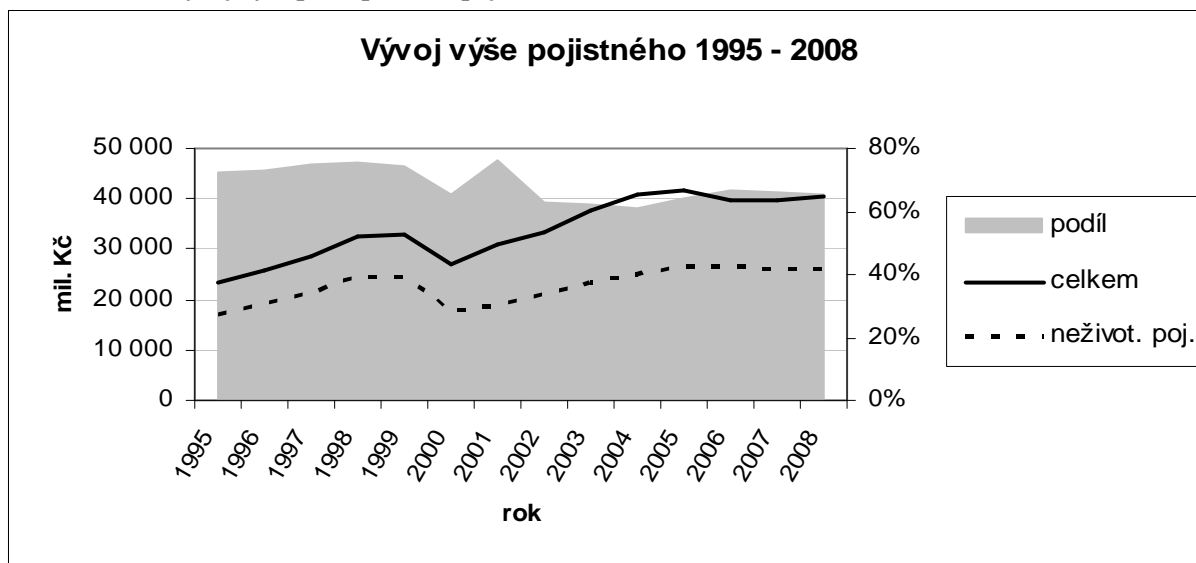
Graf 9 - ČP - Vývoj výše vlastního kapitálu, zisku a rentability 1997 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu a ČP [31, 33]

Výše celkově předepsaného pojistného se s výjimkou let 2000 a 2006 neustále zvyšuje, nyní se pohybuje kolem 40 mld. Kč. Výše předepsaného pojistného na neživotní pojištění kopíruje vývoj celkově předepsaného pojistného a v posledních letech se jeho podíl na celkově předepsaném pojistném pohybuje kolem 60 %. Podrobný průběh výše předepsaného pojistného je zobrazen v Grafu 10.

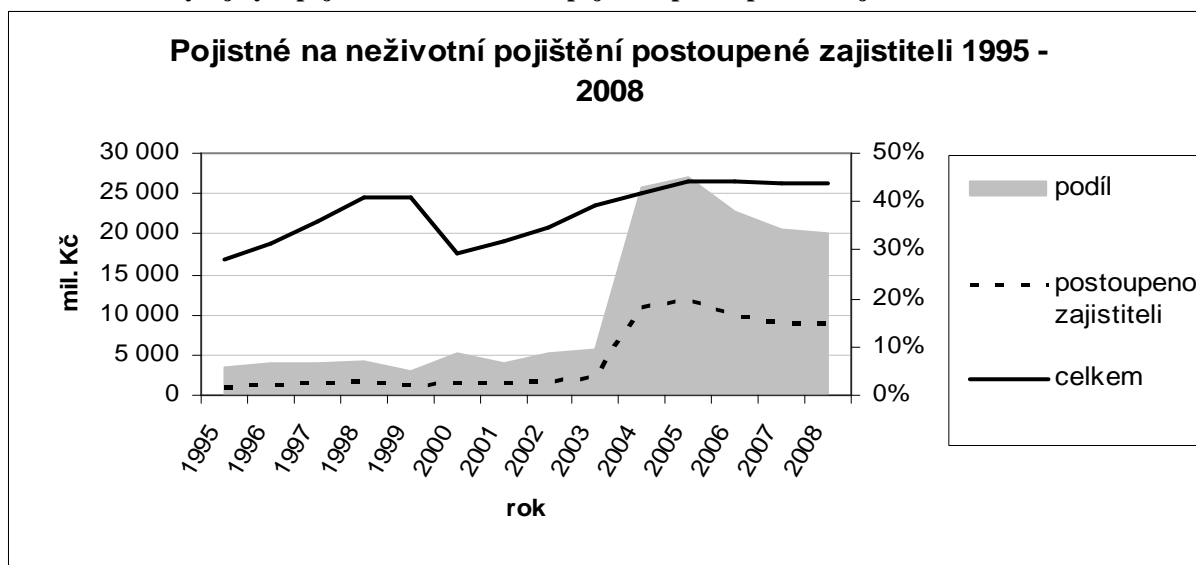
Graf 10 - ČP - Vývoj výše předepsaného pojistného 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu a ČP [31, 33]

Česká pojišťovna si je vědoma podstupovaných rizik a využívá zajistnou politiku. Jak se vyvíjel podíl pojistného na neživotní pojištění postoupeného zajistiteli znázorňuje Graf 11.

Graf 11 - ČP - Vývoj výše pojistného na neživotní pojištění postoupeného zajistiteli 1995 - 2008

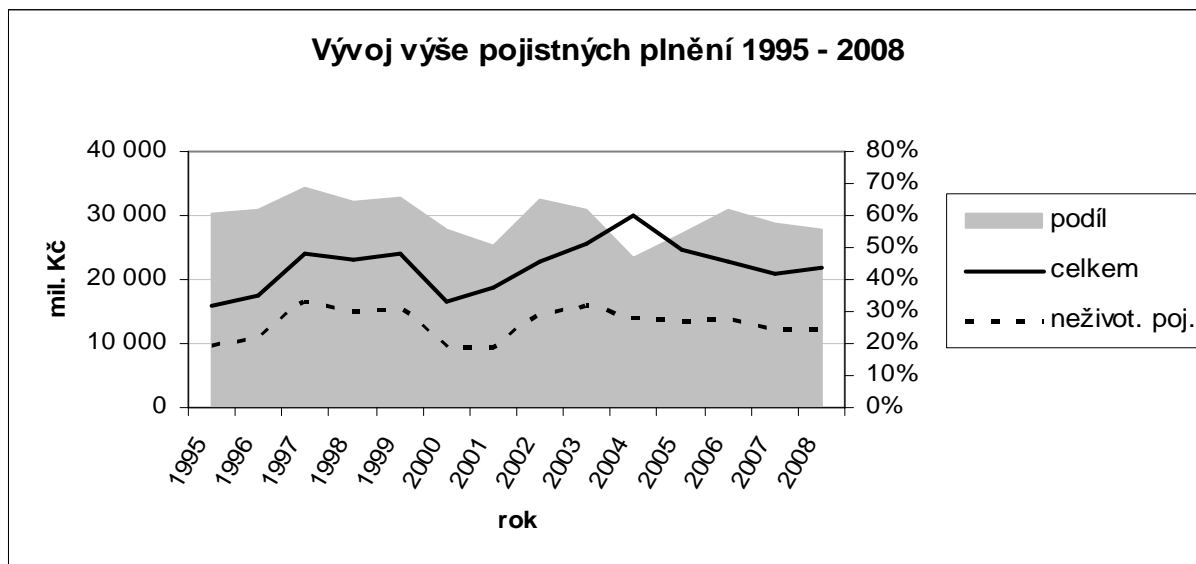
Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu a ČP [31, 33]

Zpočátku nebyla zajistná politika nijak významná, avšak v roce 2003 došlo k razantní změně a k zajištění je od toho roku postupována podstatně větší část pojistného. Dnes je tento podíl již opět nižší, i přesto však tvoří přes 30 % předepsaného pojistného na neživotní pojištění.

Výše vyplacených pojistných plnění v průběhu let kolísala a lze zde pozorovat souvislost s přírodními katastrofami. Vývoj v oblasti neživotního pojištění téměř kopíruje vývoj celkově

vyplacených plnění. K významnějšímu nárůstu došlo v letech 1997 a 2002 (oba roky povodní), k mírnějšímu potom v roce 2006. V průměru se výše pojistných plnění z neživotních pojištění pohybuje kolem 13 - 14 mld. Kč. Výše celkových plnění se potom pohybuje kolem 22 – 23 mld. Kč. Svou výší tvoří plnění na neživotní pojištění kolem 55 – 60 %. Podrobný průběh ukazuje Graf 12.

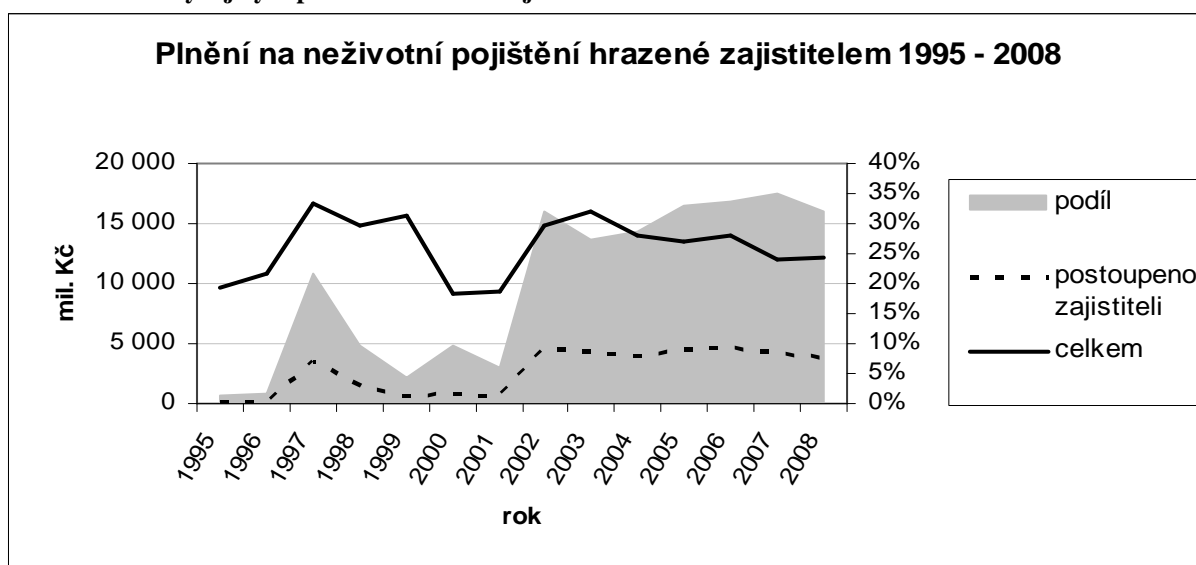
Graf 12 - ČP - Vývoj výše pojistných plnění 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu a ČP [31, 33]

Vzhledem k zajistné politice se však na vyplácení pojistného podílí také zajistitel. Situace je sledována na Grafu 13.

Graf 13 - ČP - Vývoj výše plnění hrazeného zajistitelem 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu a ČP [31, 33]

Přestože větší podíl zajistitelů na předepsaném pojistném nastal až v roce 2003, z Grafu 13 vyplývá, že již v dřívějších letech mu byly postoupeny smlouvy znějící na vyšší pojistné částky. Vývoj výše plnění hrazeného zajistitelem, až na výjimku v roce 1999, kopíruje vývoj celkové výše plnění z neživotního pojištění. Z Grafu 13 je vidět, že opět v letech ve znamení přírodních katastrof (1997, 2002 a 2006) došlo k nárůstu pojistných plnění, ale i těch, která byla hrazena zajistitelem. Z kolísání výše podílu zajistitele na plněních vyplývá, že pojišťovna zajistiteli postoupila takové smlouvy, že v letech přírodních katastrof nesl značnou část nákladů na pojistná plnění právě zajistitel a Česká pojišťovna neměla žádné problémy se s nastalými situacemi vyrovnat. V případě menších škod podíl zajistitele klesl, avšak v posledních letech dochází ke zvyšování škod, tudíž i podíl zajistitele na vyplacených plněních roste.

Česká pojišťovna překonala všechny problémy spojené s přírodními katastrofami bez větších problémů. V roce 1997 na ni připadlo přes polovinu pojištěných škod způsobených povodněmi, i přesto dosáhla do té doby nejvyššího hospodářského výsledku (necelých 470 mil. Kč). Na tomto výsledku měla podíl mimo jiné i zajistná politika. Zápavy z roku 2002 překonaly svým rozsahem i ty z roku 1997. Přesto se pojišťovně podařilo dosáhnout zisku (přes 4 mld. Kč). Díky dobře nastavenému zajistnému programu uhradili značnou část nákladů zajistitelé. Důsledky těchto povodní se však promítly i do dalších let ve formě zvýšení sazeb pojistného. Rok 2006 byl pro pojišťovnu opět velmi úspěšným. Přestože se jednalo o rok, kdy nedošlo pouze k rozsáhlým povodním, nýbrž i ke škodám v důsledku silného větru a sněhu, dosáhla pojišťovna svého rekordního zisku (přes 8 mld. Kč).

6. Dopady přírodních katastrof na pojišťovny na Slovensku

6.1. Slovenská republika

Vzhledem k historii, kdy až do roku 1993 tvořila Česká a Slovenská republika jeden společný stát, považuji za vhodné analyzovat situaci ohledně přírodních katastrof a jejich dopadů na slovenské pojišťovny.

6.2. Přírodní katastrofy na Slovensku

Nejčastějšími katastrofami postihujícími Slovenskou republikou jsou, stejně jako v případě ČR, povodně, ale velké škody napáchala také vichřice a dále vznikají škody způsobené extrémními teplotami.

6.2.1. Povodně

Na konci devadesátých let zasáhly Slovensko povodně ve třech po sobě jdoucích letech – 1997 (k rozsáhlým povodním došlo i v České republice), 1998 a 1999. Nejničivější byly právě ty z roku 1999, které si vyžádaly 2 lidské oběti a způsobené škody se v přepočtu vyšplhaly na 113,3 mil. USD. Další povodně zasáhly Slovensko i v následujících letech – 2001, 2002 (rozsáhlé povodně také v České republice), 2004 (tedy v roce, kdy došlo k řádění vichřice), 2005 a 2006 (stejně tak došlo k povodním i České republice) – ty však již nezpůsobily takové škody jako ty z devadesátých let.

6.2.2. Extrémní teploty

Extrémní teploty se projevují buď v letních měsících tropickými vedry nebo naopak v zimním období, kdy zemi zasáhnou velké mrazy. Vlny vysokých letních teplot zasáhly Slovensko v roce 2003, kdy byly způsobeny škody v přepočtu 150 mil. USD a v roce 2007. Naopak extrémně mrazivé teploty se vyskytly v roce 2005.

6.2.3. Vichřice

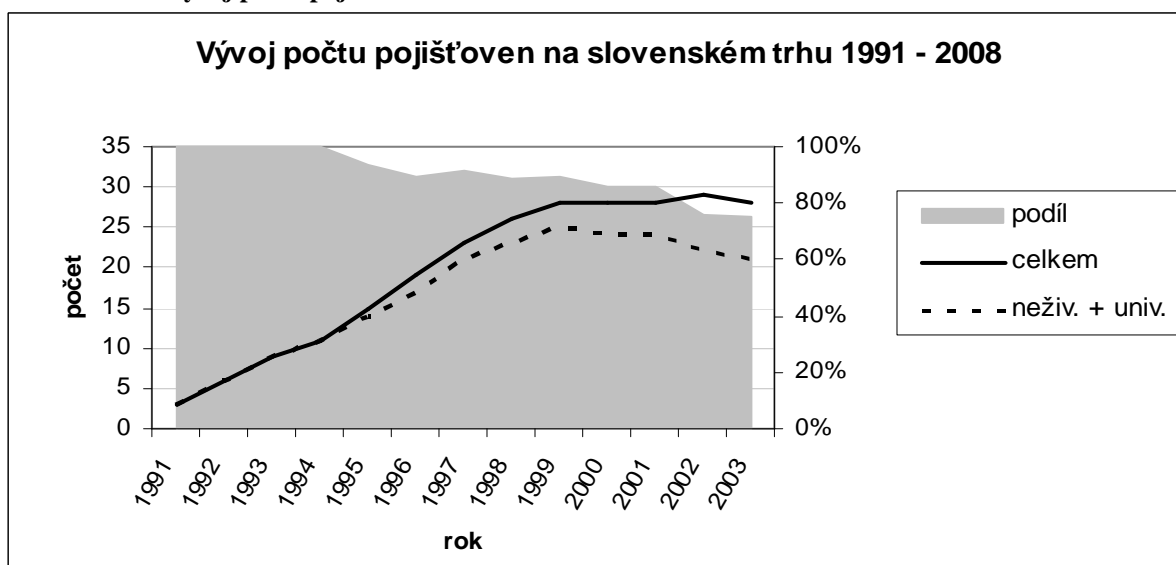
Prozatím největší katastrofou byla pro Slovenskou republiku vichřice, která zasáhla její území v roce 2004. Opět zemřeli 2 lidé, ale škody tentokrát dosáhly výše 383,3 mil. USD. Vichřice napáchala škody především v Tatranském národním parku, kde byla poničena téměř polovina (12 000 ha) centrální části tatranských lesů, které mají rozlohu cca 25 000 ha.

6.3. Pojistný trh na Slovensku

Po rozpadu Československa existovaly na území Slovenské republiky až do roku 1994 pouze neživotní a univerzální pojišťovny. První pojišťovna zaměřená na životní pojištění za-

čala fungovat až roku 1995. Od toho roku se jejich počet mírně zvýšil. Jak vypadal vývoj počtu pojišťoven na Slovensku, ukazuje Graf 14.

Graf 14 - SR - Vývoj počtu pojišťoven 1991 - 2003

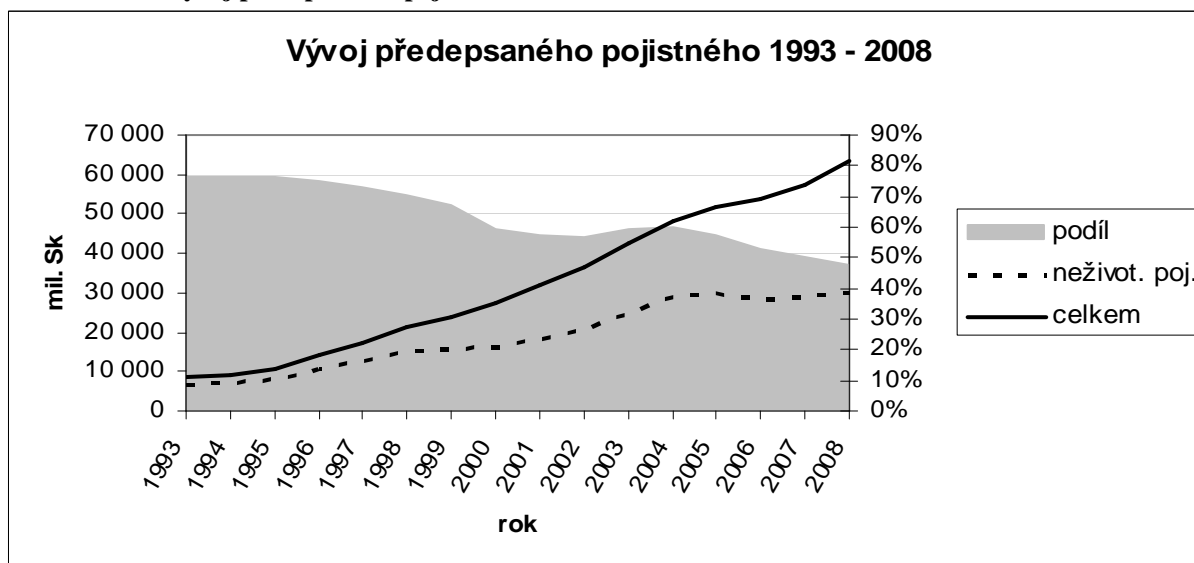
Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

Jak bylo napsáno již výše, v prvních několika letech fungovaly pojišťovny pouze jako neživotní nebo univerzální. Ačkoli od roku 1995 existují na slovenském pojistném trhu i pojišťovny životní, jejich celkový podíl není příliš velký. Celkový počet pojišťoven měl zpočátku rostoucí tendenci, nyní je však již trh naplněn a počet fungujících pojišťoven se ustálil na počtu méně než 30 pojišťoven, z nichž přes 70% tvoří pojišťovny neživotní a univerzální.

6.3.1. Předepsané pojistné

Vývoj výše předepsaného pojistného je znázorněn na Grafu 15.

Graf 15 - SR - Vývoj předepsaného pojistného 1993 - 2008

Celková výše předepsaného pojistného vykazuje neustále rostoucí tendenci, v případě neživotního pojištění je tato tendence neklesající s výjimkou v roce 2006, kdy výše předepsaného pojistného v neživotním pojištění mírně poklesla oproti předchozímu roku.

Nárůst v neživotním pojištění se zpomalil především v letech 1999 a 2000, dále potom v letech 2006 až 2008. Podrobnější průběh míry růstu předepsaného pojistného popisuje Graf 39 v Příloze č. 2. Na něm je vidět, že k výraznějšímu zpomalení v celkové výši předepsaného pojistného skutečně došlo v roce 1999 a v roce 2007. Nikdy však nedošlo k jeho poklesu. Trochu jiná je situace v případě neživotního pojištění. Zde došlo v roce 1999 k výraznému zpomalení, které pokračovalo i v roce 2000, avšak v roce 2007 došlo k poklesu předepsaného pojistného v oblasti neživotního pojištění.

Rok 1999 byl ve znamení ničivých povodní. Ačkoli těmito povodněmi vyvrcholila vlna povodní, které Slovensko postihly v letech 1997, 1998 a 1999, výše pojistného poklesla. Mohlo to být způsobeno myšlenkou založenou na předpokladu, že pokud došlo k, ne zrovna zanedbatelným, povodním ve dvou předcházejících letech, je málo pravděpodobné, že k další ničivé povodni dojde i rok na to. Lidé se proto mohli rozhodnout neuzavírat pojištění. Druhým důvodem mohla být ekonomická situace povodněmi poškozených subjektů. Ačkoli jim škody mohly být hrazeny pojišťovnou, náklady na obnovení veškerého majetku byly jistě nemalé a lidé neměli již tolik finančních prostředků, aby si mohli platit pojištění i další rok. Pojišťovny jistě na vlny povodní také zareagovali, a to pravděpodobně zvýšením pojistného. I to mohlo způsobit, že se lidé rozhodli pojištění neuzavřít.

Je zvláštní, že v roce 2000 došlo k nárůstu v předepsaném pojistném v oblasti životního pojištění, nikoli toho neživotního. Tento jev však může souviset se stejnými důvody, které byly uvedeny v předchozím odstavci – předpoklad, že k další ničivé povodni v tak brzké době nedojde a zhoršená finanční situace poškozených subjektů.

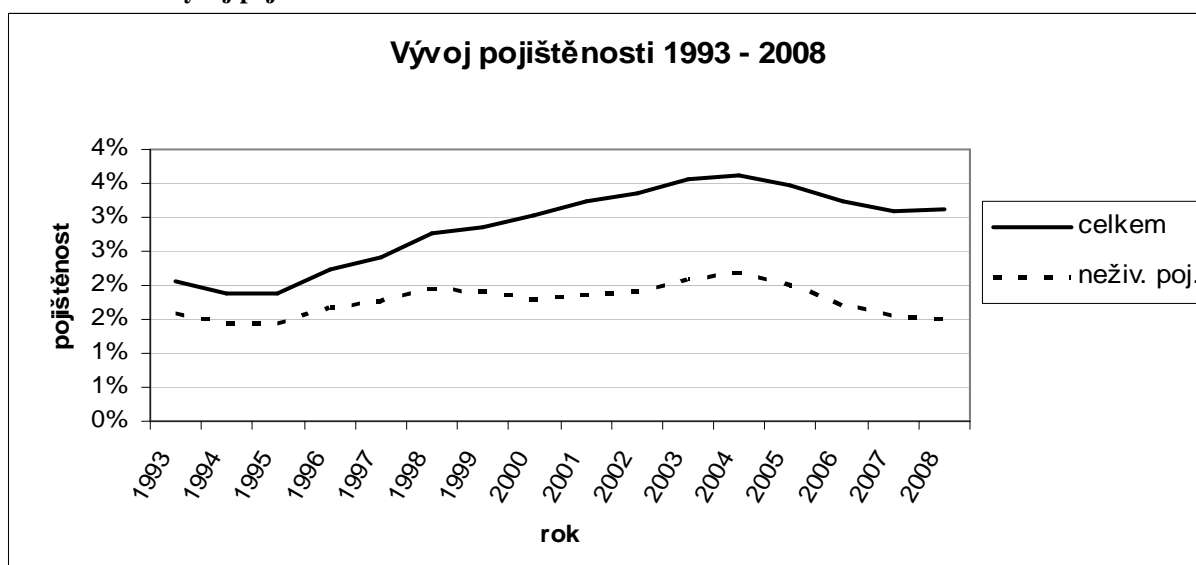
V roce 2004 zasáhla Slovensko silná vichřice, na předepsaném pojistném se to však neprojevilo tak, jak by člověk očekával, tedy zvýšením růstu. Naopak došlo ke zmírnění růstu předepsaného pojistného, jak celkového, tak v oblasti neživotního pojištění.

Opět ve znamení povodní byl rok 2006. Tyto povodně však již nebyly tak rozsáhlé. Přesto došlo v následujících letech ke zvýšení předepsaného pojistného. Nyní se již lidé mohli domnívat, že povodňové vlny se mohou vyskytovat i v po sobě následujících letech, dále mohly reagovat i pojišťovny zvýšením předepisovaného pojistného. Oba tyto důvody by vedly ke zvýšení předepsaného pojistného.

6.3.2. Pojištěnost

Dalším sledovaným ukazatelem je vývoj pojištěnosti, který je sledován na Grafu 16.

Graf 16 - SR - Vývoj pojištěnosti 1993 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS a ŠUSR [1, 2, 30]

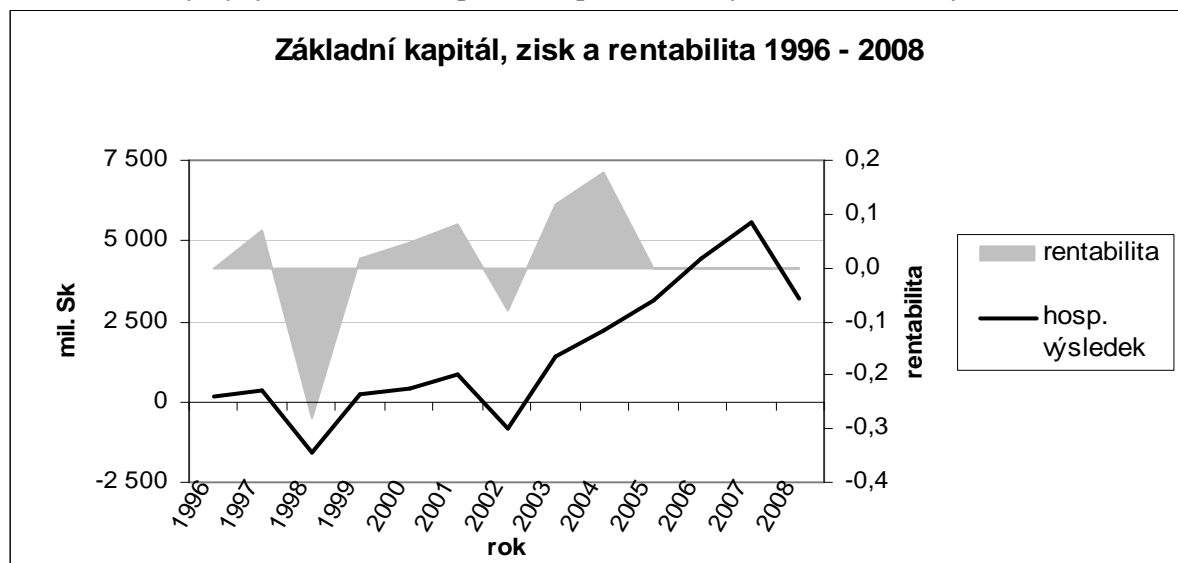
Celková pojištěnost na Slovensku nedosahuje ani 4 %, naopak v několika posledních letech poklesla ke 3 %. V průměru však vykazuje neustálý nárůst. Pojištěnost v oblasti neživotního pojištění kolísala s mírnou rostoucí tendencí, ale stejně jako v případě celkové pojištěnosti, v posledních letech poklesla, a to dosti razantně. Z Grafu 16 vyplývá, že lidé se v posledních letech zaměřili především na životní pojištění.

Největší celková pojištěnost byla v roce 2004 a právě od tohoto roku již pouze klesá. Pojištěnost v neživotní oblasti dosáhla vrcholů v letech 1999 a 2004, tedy v letech přírodních katastrof. Jak je z Grafu 16 vidět, v letech bezprostředně nadcházejících po těch ve znamení katastrof dochází k poklesu pojištěnosti. Zde se nejspíš opět objevila myšlenka, že v následujícím roce po katastrofě k další katastrofě nedojde.

6.3.3. Základní kapitál a zisk

Protože jsou pojišťovny provozovány jako podnikatelské subjekty, snaží se o dosažení zisku a účelné využití svých zdrojů. Jak vypadá situace na Slovensku v této oblasti, zobrazuje Graf 17.

Graf 17 - SR - Vývoj výše základního kapitálu, hospodářského výsledku a rentability 1996 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

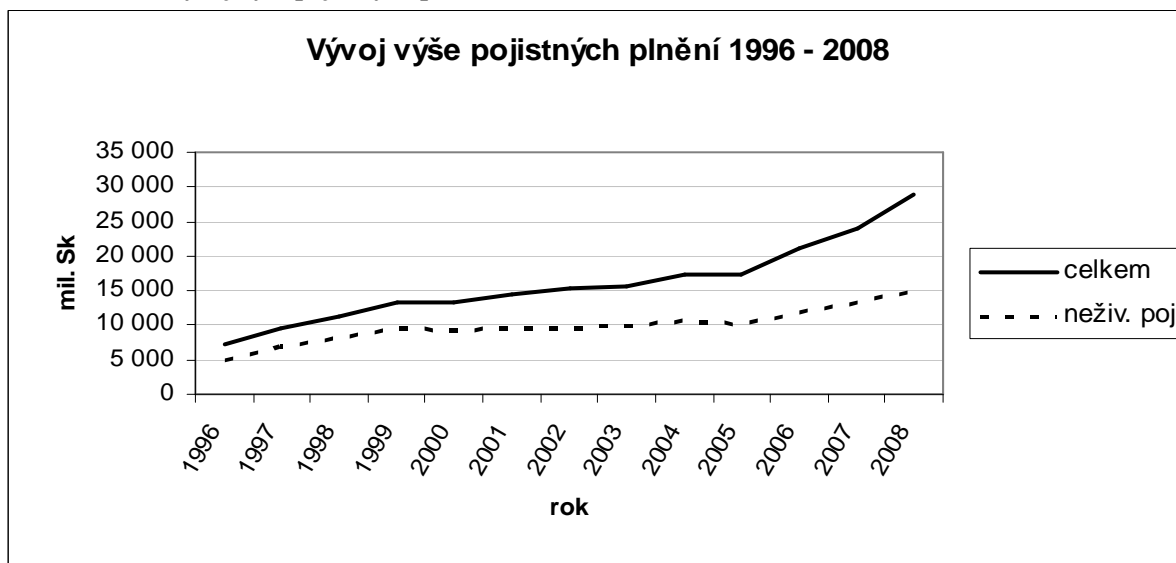
Až na výjimky v roce 1998 a 2002, dosahoval slovenský pojišťný trh stabilního růstu výše hospodářského výsledku až do roku 2008, kdy došlo k jeho poklesu, avšak nebyla vykázána ztráta. Vývoj rentability základního kapitálu kopíruje vývoj hospodářského výsledku, kdy je z Grafu 17 zřejmé, že k poklesu rentability došlo v letech 1998 a 2002. Ačkoli tento ukazatel nedosahuje ani výše 0,2, lze usuzovat, že pojišťný trh jako celek neustále zlepšuje využívání zdrojů, které má k dispozici.

K poklesu roku 1998 pravděpodobně přispěly povodně, podobně jako v roce 2002. Zajímavý je fakt, že ačkoli v roce 2004 došlo k rozsáhlým škodám způsobeným vichřicí, bylo v tomto roce dosaženo nejvyšší rentability kapitálu a pokračoval i nárůst výše zisku.

6.3.4. Pojistné plnění

Tento ukazatel podává dobře informace o tom, jaký dopad mají přírodní katastrofy na pojišťovny, neboť přímo odráží výši škod, které musely být pojišťovnami hrazeny. Nesmí být však opomenut fakt, že dobrá zajistná politika způsobí, že ani velké škody nemusí způsobit enormní nárůst ve výši pojistných plnění. Jak se tato výše vyvíjela, znázorňuje Graf 18.

Graf 18 - SR - Vývoj výše pojistných plnění 1996 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

V případě celkových pojistných plnění i plnění z oblasti neživotního pojištění je patrná neustálá mírná růstová tendence. To je pravděpodobně způsobeno obecnými faktory, jakými jsou globalizace, soustředování průmyslu do určité oblasti a růst bohatství lidí.

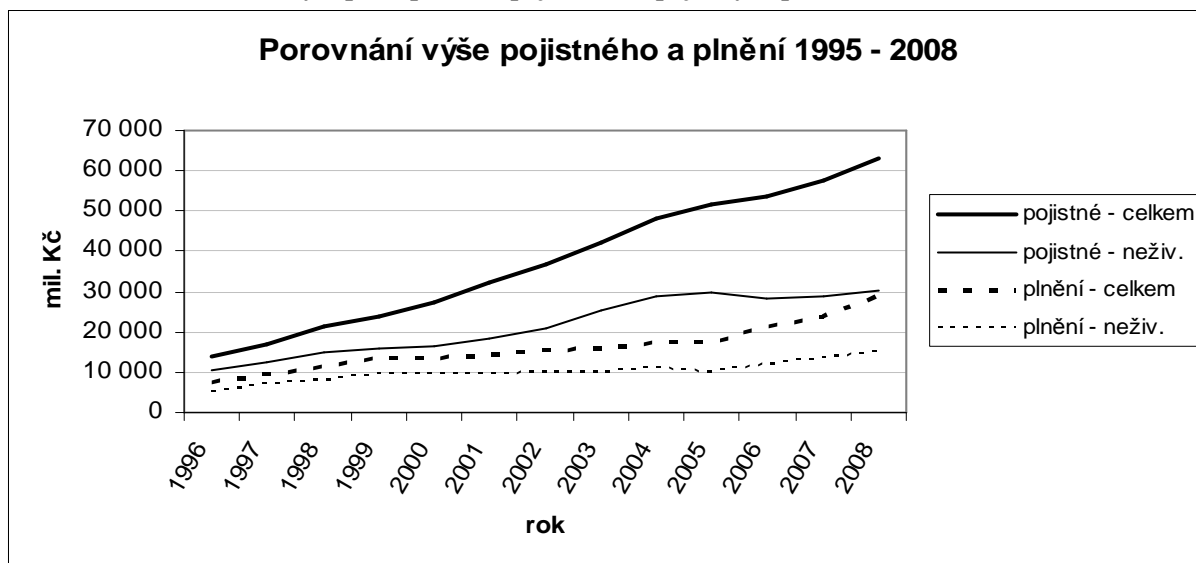
K razantnějšímu nárůstu v celkové výši došlo pouze v letech 2006 a 2008. Vzhledem k tomu, že podobný nárůst v oblasti neživotního pojištění lze pozorovat pouze v roce 2006, kdy Slovensko zasáhly povodně, je možné se domnívat, že nárůst roku 2008 byl způsoben negativním škodním průběhem v životním pojištění, které není tak úzce spojeno s přírodními katastrofami.

Až do roku 2000 se nárůst celkové výše pojistných plnění zpomaloval, u neživotního pojištění došlo v roce 2000 dokonce k poklesu. V následujících letech se dynamika růstu opakovaně měnila a razantnější nárůst je vidět v již zmiňovaném roce 2006. Podrobněji míru růstu popisuje Graf 40 uvedený v Příloze č. 2.

Na Grafu 40 je dobře vidět, že v roce 2004 došlo k pouze malému nárůstu (cca 10 %) výše pojistných plnění, což vede opět k domněnce, že ničivá vichřice neměla na slovenský pojistný trh žádný výrazný účinek.

Komplexní pohled na situaci ve vztahu k výši předepsaného pojistného a vyplacených pojistných plnění ukazuje Graf 19.

Graf 19 - SR - Porovnání výše předepsaného pojistného a pojistných plnění 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

Celkově předepsané pojistné vykazuje stabilní růst, který se nezdá být ovlivněn celkovou výší pojistných plnění. Pojistné v neživotním pojištění zaznamenávalo nárůst do roku 2004, od tohoto roku se drží na stabilní výši. Naproti tomu výše vyplacených pojistných plnění v neživotním pojištění začala od roku 2004 mírně stoupat. V obou případech tvoří výše pojistných plnění přibližně polovinu částky vybrané na předepsaném pojistném.

6.4. Situace v konkrétní pojišťovně

Ekvivalentem České pojišťovny v České republice je na Slovensku Slovenská pojišťovna, proto zaměřím svou pozornost na ni.

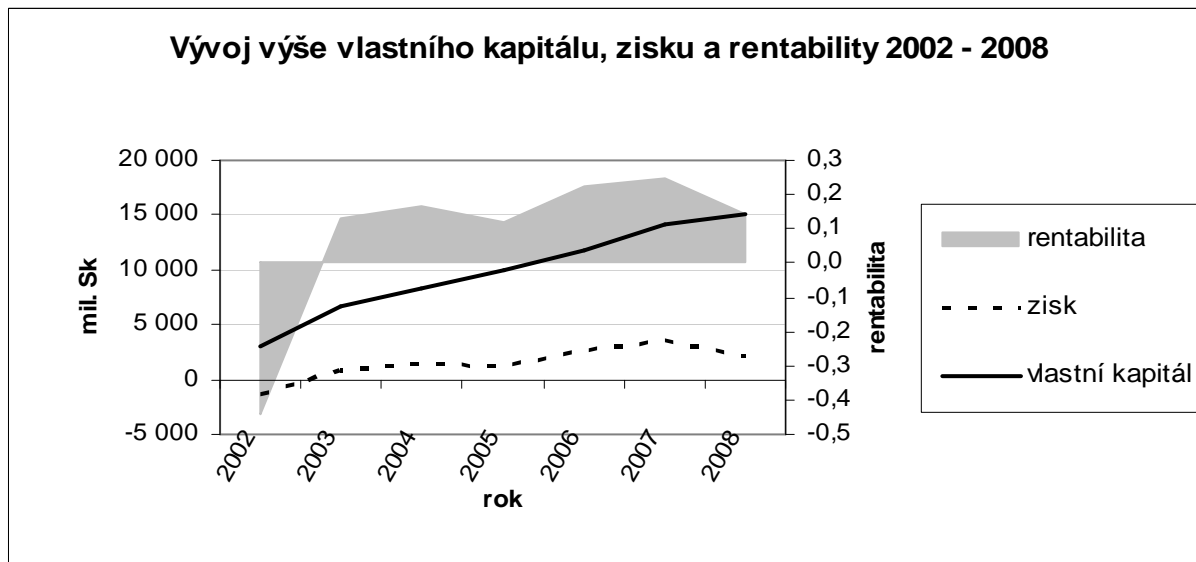
6.4.1. Slovenská pojišťovna

Slovenská pojišťovna působila zpočátku jako samostatná pojišťovací instituce. V roce 2001 byl však Ministerstvem financí Slovenské republiky vyhlášen tendr na její privatizaci. Jeho vítězem se stala pojišťovna Allianz, která se se Slovenskou pojišťovnou sloučila a od 1. ledna 2003 vystupují pod názvem Allianz – Slovenská pojišťovna, a. s. V dnešní době je největší komerční univerzální pojišťovnou na slovenském pojistném trhu.

Hospodaření pojišťovny lze posoudit pouze z dat dostupných po sloučení obou pojišťoven. Nelze určit, zda ke sloučení došlo například kvůli ztrátovosti Slovenské pojišťovny či zda bylo příčinou sloučení něco jiného. Nicméně již od sloučení je kladen důraz na zvyšování vlastního kapitálu. Hospodaření pojišťovny není špatné, ztráta byla zaznamenána pouze roku 2002, což byl jednak rok následující po sloučení, jednak rok ve znamení povodní. V dalších letech je však již dosahováno zisku, jehož výše v průběhu let mírně kolísá. Významnější po-

kles byl zaznamenán v roce 2005, v roce po ničivé vichřici, naopak největší zisk byl dosažen roku 2007. S vývojem hospodářského výsledku souvisí také vývoj rentability, který svým průběhem kopíruje vývoj zisku. V posledních letech kolísá rentabilita přibližně kolem hodnoty 0,2. Situace je znázorněna na Grafu 20.

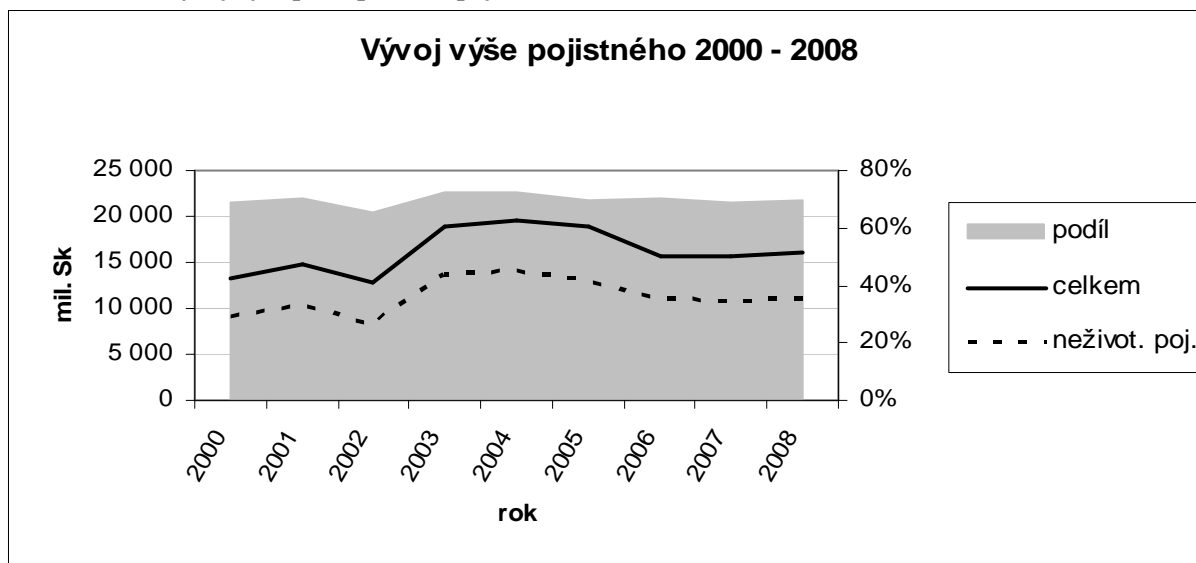
Graf 20 - SP - Vývoj výše vlastního kapitálu, zisku a rentability 2002 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat SP a NBS [10, 28]

Výše celkově předepsaného pojistného a pojistného předepsaného v neživotním pojištění mají téměř shodný průběh. Došlo zde ke dvěma výraznějším poklesům, a to v letech 2002 a 2006. Jinak je tento vývoj v zásadě stabilní či s mírně rostoucí tendencí. Pokles roku 2002 mě mírně překvapil, neboť je to rok po sloučení a předpokládala bych, že dojde ke zvýšení předepsaného pojistného. Navíc to byl rok poznamenaný povodněmi, což se projevilo v následujícím roce, kdy byl zaznamenán největší nárůst předepisovaného pojistného. Po roce 2004 nebyl žádný nárůst zaznamenán, stejně tak po roce 2006. Z toho lze usuzovat, že dopad na pojišťovnu měly pravděpodobně povodně z roku 2002, s dalšími katastrofami se již pojišťovna dokázala vypořádat bez problémů. Podíl předepsaného pojistného v neživotním pojištění je taktéž stabilní a pohybuje se přibližně kolem 70 %. Vývoj sleduje Graf 21.

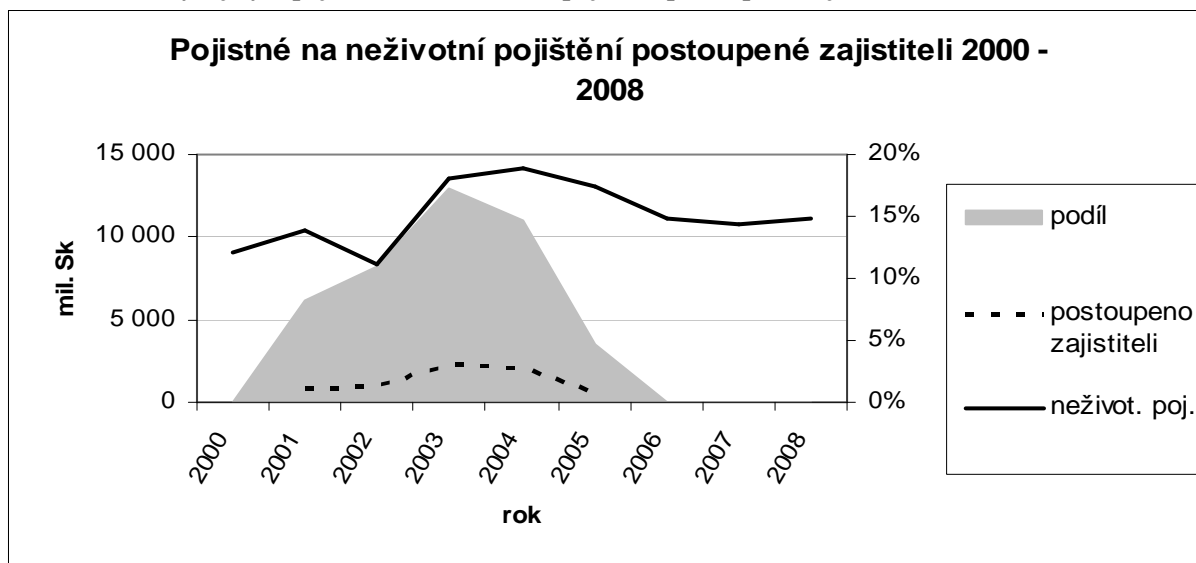
Graf 21 - SP - Vývoj výše předepsaného pojistného 2000 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat SP a NBS [10, 28]

Na začátku práce bylo naznačeno, že přírodními katastrofami jsou ovlivněny především neživotní druhy pojištění. Vzhledem k tomu, že předepsané pojistné na tyto druhy pojištění tvoří značnou část celkově předepsaného pojistného SP, postupuje SP část tohoto pojistného zajistiteli. Takto postupovaná částka však není nijak velká a v průběhu let se dosti měnila. Nejvíce bylo postoupeno roku 2003, přes 15 % pojistného na neživotní pojištění, tedy v roce následujícím po povodních. Naopak k dramatickému poklesu došlo roku 2005, kdy postoupené pojistné netvořilo ani 5 %, což je mírně překvapující vzhledem k faktu, že předchozí rok bylo Slovensko stíženo ničivou vichřicí. Pokles však mohl být způsoben tím, že způsobené škody nemusela SP hradit, nebyla nijak zvlášť touto katastrofou zničena a necítila zvláštní potřebu se více zajistit. Druhým důvodem mohla být opatrnost na straně zajistitele, který odmítl tato rizika převzít nebo požadoval příliš vysoké zajistné, což SP třeba odmítla. Graf 22 zobrazuje výše popsanou problematiku.

Graf 22 - SP - Vývoj výše pojistného na neživotní pojištění postoupené zajistiteli 2000 - 2008

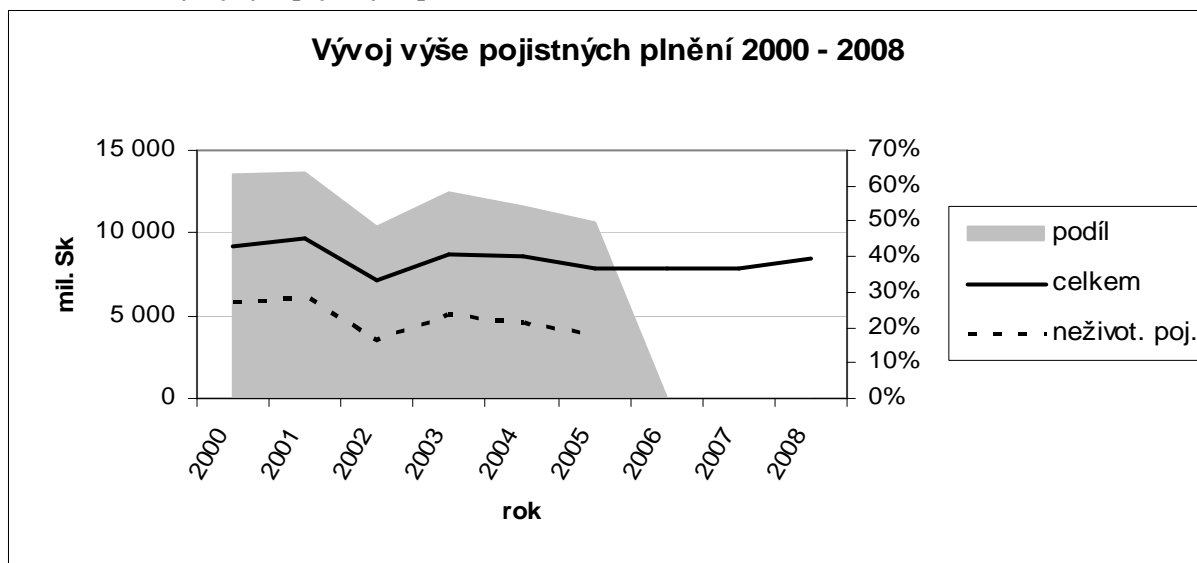

Zdroj: Zpracování autora z dat SP a NBS [10, 28]

Z níže uvedeného Grafu 23 je vidět, že SP neznamenal žádný významnější výkyv ve vyplácených pojistných plněních, což vede k závěru, že nebyla výrazněji zasažena přírodními katastrofami. Roku 2002 došlo dokonce k poklesu pojistných plnění, ačkoli tento rok došlo k rozsáhlým povodním. Tento pokles byl však „kompenzován“ o rok později návratem k původním hodnotám vyplácených plnění. Ani v roce 2003 nebyly však prostředky vynaložené na plnění výrazněji vyšší, lze tedy říci, že ani v roce následujícím po katastrofě nebyla vyplácená plnění v přímé souvislosti s touto katastrofou. Dokonce ani v roce 2004 nedošlo k nárůstu vyplácených plnění, přestože bylo Slovensko zasaženo ničivou vichřicí, která způsobila velké škody.

V průměru se výše celkově vyplácených plnění pohybuje kolem 8 mld. Sk, v neživotním pojištění kolem necelých 5 mld. Sk, což je v průměru zhruba 55 – 60 %.

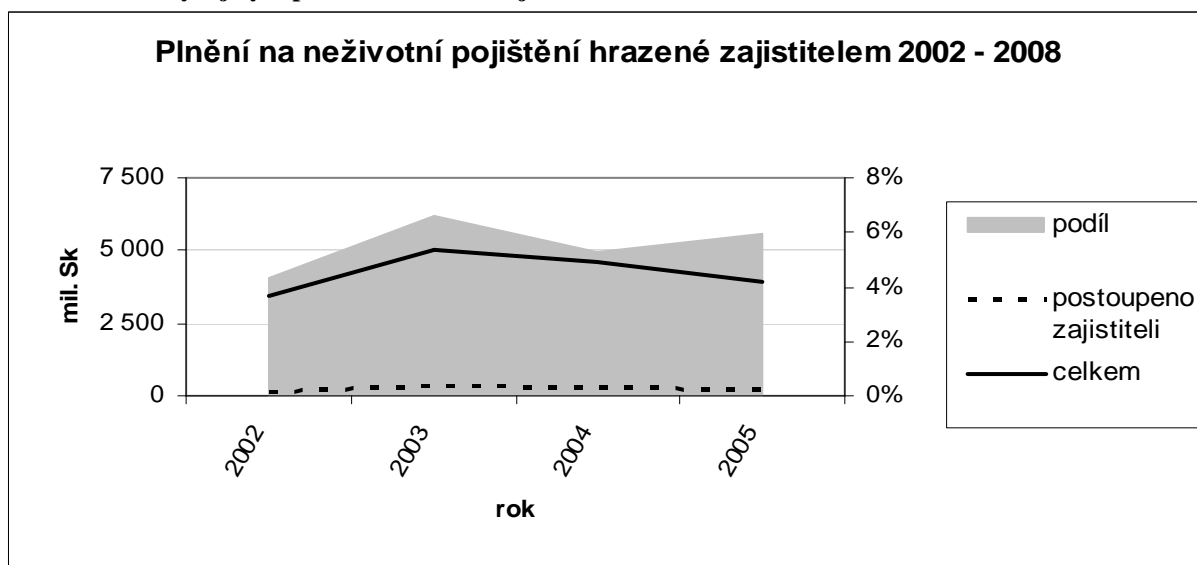
Graf 23 - SP - Vývoj výše pojistných plnění 2000 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat SP a NBS [10, 28]

Ačkoli postupované pojistné zajistiteli není nikterak vysoké, zajistitel se i přesto podílí na hrazení vyplácených pojistných plněních.

Graf 24 - SP - Vývoj výše plnění hrazeného zajistitelem 2002 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat SP a NBS [10, 28]

Z Grafu 24 je vidět, že výše plnění hrazených zajistitelem je vzhledem k celkovým plněním plynoucím z neživotního pojištění velice malá. V průměru tvoří kolem 5 %. Nárůsty byly zaznamenány v letech 2003 a 2005, tedy v letech po přírodních pohromách.

Na základě výše uvedených faktů lze usuzovat, že Slovenská pojišťovna nebyla nijak významněji zasažena přírodními katastrofami. Je otázkou, proč došlo k jejímu sloučení s pojišťovnou Allianz. Nicméně největší výkyvy ve sledovaných ukazatelích byly pozorovány

v roce 2002. Dalo by se tedy říci, že největší vliv na pojišťovnou měly tehdejší povodně. Na-
proti tomu ničivá vichřice z roku 2004 SP z podnikatelského hlediska nepostihla. Pojišťovna
nevyužívá příliš možnosti zajištění, buď z důvodu, že je schopna sama si s možnými škodními
průběhy katastrof poradit, nebo proto, že tato rizika do pojištění nepřijímá a tudíž jimi není
následně dotčena.

7. Srovnání situace v ČR a v SR

Nejprve bude porovnána situace v České a Slovenské pojišťovně. Následně bude pozornost věnována porovnání situace na českém a slovenském pojistném trhu jako takovém.

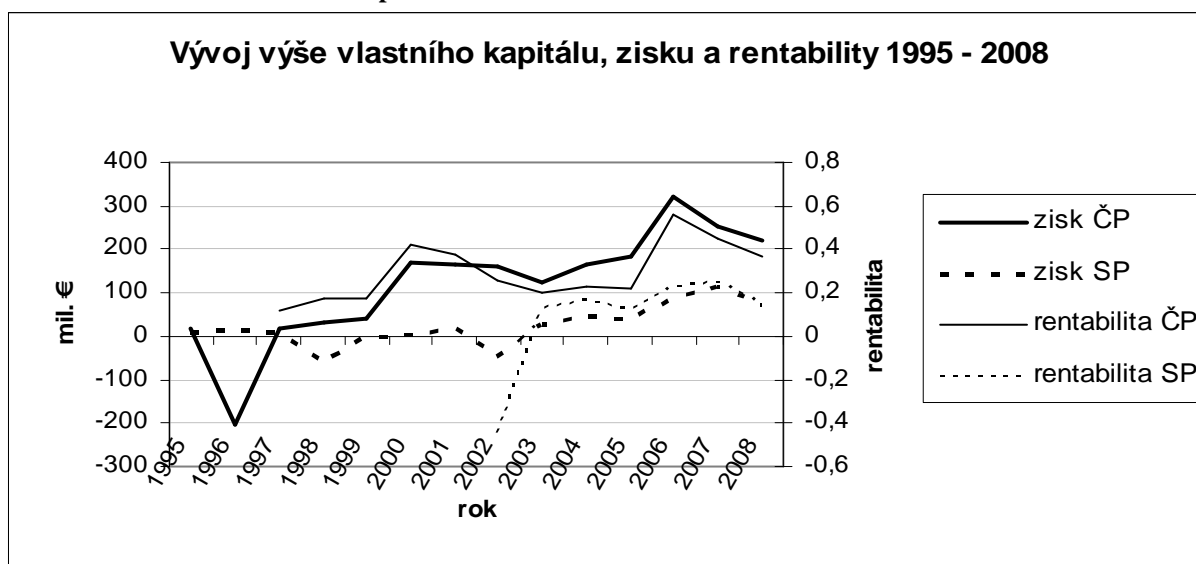
7.1. Srovnání situace v České pojišťovně a Slovenské pojišťovně

Pro potřeby porovnání byly hodnoty přepočteny takto: 1 € = 25,400 CZK (situace k 17. 3. 2010) a 1 € = 30,126 Sk.

7.1.1. Hospodaření

Obě pojišťovny se v průběhu své existence ocitly ve ztrátě. ČP se však se ztrátou potýkala pouze v roce 1996, zatímco SP jí byla postižena jednak roku 1998, následně ještě roku 2002.

Graf 25 - Srovnání ČP a SP - Hospodaření 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu, ČP, SP a NBS [10, 28, 31, 33]

Roky 1996 ani 1998 nejsou známy žádnými významnými přírodními katastrofami, obě země však byly zasaženy povodněmi roku 1997. Zatímco ČP vykázala ve všech následujících letech zisk, SP zaznamenala právě v následujícím roce 1998 ztrátu. Ta mohla být způsobena nutným hrazením škod, které však vznikly již v roce předchozím. Rok 2002 byl opět ve znamení povodní v obou zemích. ČP však ani tentokrát nezaznamenala ztrátu, ale SP ano. Vichřice, která zasáhla Slovensko v roce 2004 se do hospodaření SP nepromítla.

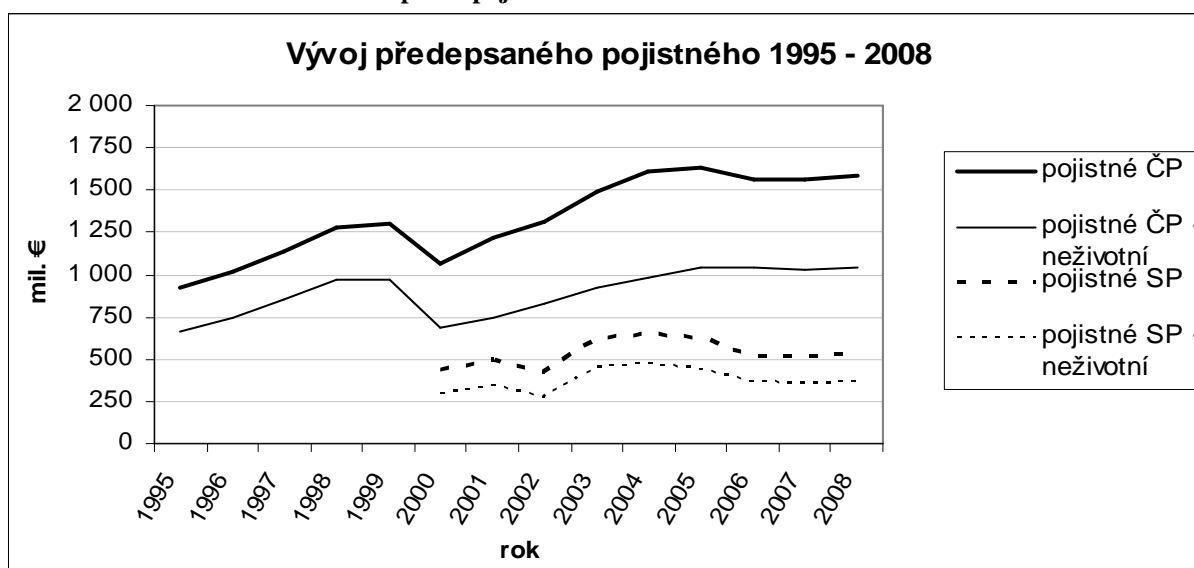
Kromě těchto ztrátových let vykazuje hospodaření obou pojišťoven kolísající vývoj s mírnou rostoucí tendencí. Podobný vývoj vykazuje i ukazatel rentability vlastního kapitálu v obou pojišťovnách. Každopádně lze z Grafu 25 usoudit, že ČP dosahuje vyšších zisků než

SP (výjimkou je pouze rok 1996). Stejně tak dosahuje i lepší rentability, ačkoli v letech 2003 až 2005 nebyl tento rozdíl tak markantní.

7.1.2. Předepsané pojistné

V případě předepísovaného pojistného vybere ČP více než SP jak v oblasti neživotního pojištění, tak celkového pojistného. Vývoj v ČP vykazoval rostoucí tendenci (výjimkou byl rok 2000), ta se však roku 2005 zastavila a výše předepsaného pojistného od té doby v zásadě stagnuje. U SP můžeme pozorovat kolísání od jedné stabilní výše do jiné. Nejprve nárůst roku 2003 a poté pokles v roce 2006.

Graf 26 - Srovnání ČP a SP - Předepsané pojistné 1995 - 2008

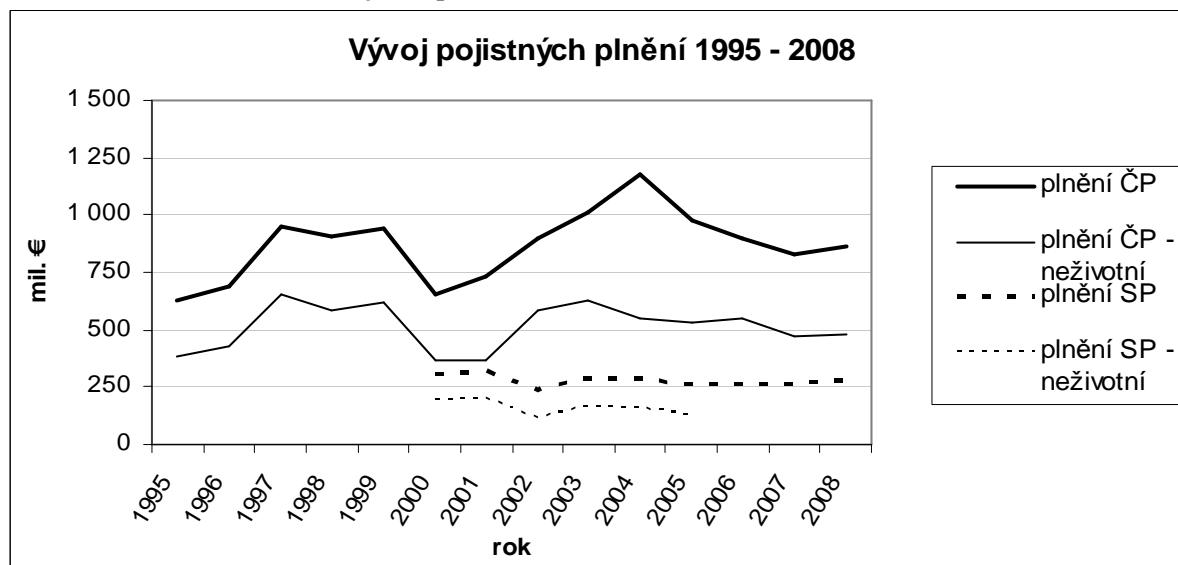
Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu, ČP, SP a NBS [10, 28, 31, 33]

Pokles předepsaného pojistného v ČP roku 2000 mohl být způsoben tím, že již delší dobu nedošlo k ničivé katastrofě. Poslední byly povodně v roce 1997 a další katastrofou byly až povodně roku 2002. Ani poté však nedošlo k výraznějšímu navýšení. V roce 2002 byly povodně také na Slovensku a mohly být důvodem, proč v následujícím roce došlo ve SP k navýšení předepsaného pojistného – lidé se buď začali více pojišťovat, nebo SP navýšila ceny pojištění. Ani z Grafu 26 nevyplývá, že by SP byla zasažena škodami způsobenými vichřicí roku 2004.

7.1.3. Pojistná plnění

Vývoj ve výši pojistných plnění je v ČP odlišný od vývoje ve SP. Zatímco SP vykazuje stabilní výši pojistných plnění, u ČP dochází ke kolísání v průběhu let.

Graf 27 - Srovnání ČP a SP - Pojistná plnění 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu, ČP, SP a NBS [10, 28, 31, 33]

Nejprve bude rozebrána situace v ČP. První výraznější zvýšení vyplácených pojistných plnění přišlo v roce 1997. To není příliš překvapující vzhledem k tomu, že se jedná o rok, kdy došlo k ničivým povodním. Vysoká pojistná plnění byla vyplácena i v průběhu následujících let. V roce 1998 to byly pravděpodobně ještě pozůstatky náhrad škod po povodních roku 1997, roku 1999 byla ČR opět zasažena povodněmi a v kombinaci s rozsáhlostí povodní o dva roky dříve došlo nejspíše ke kumulaci nákladů na náhrady takto způsobených škod. Další výraznější navýšení v celkové výši pojistných plnění nastalo roku 2004, nebylo však provázeno zvýšením i v oblasti neživotního pojištění, tudíž lze předpokládat, že toto zvýšení nemělo souvislost s přírodní katastrofou. Naopak v roce 2002 došlo k nárůstu výše pojistných plnění i v oblasti neživotního pojištění. V tomto roce došlo opět k rozsáhlým povodním, proto se pravděpodobně jedná především o náhrady touto katastrofou způsobených škod. Vyšší pojistná plnění přetrvávala i v dalších letech, v roce 2003 to byly pravděpodobně opět ještě pozůstatky z předchozího roku.

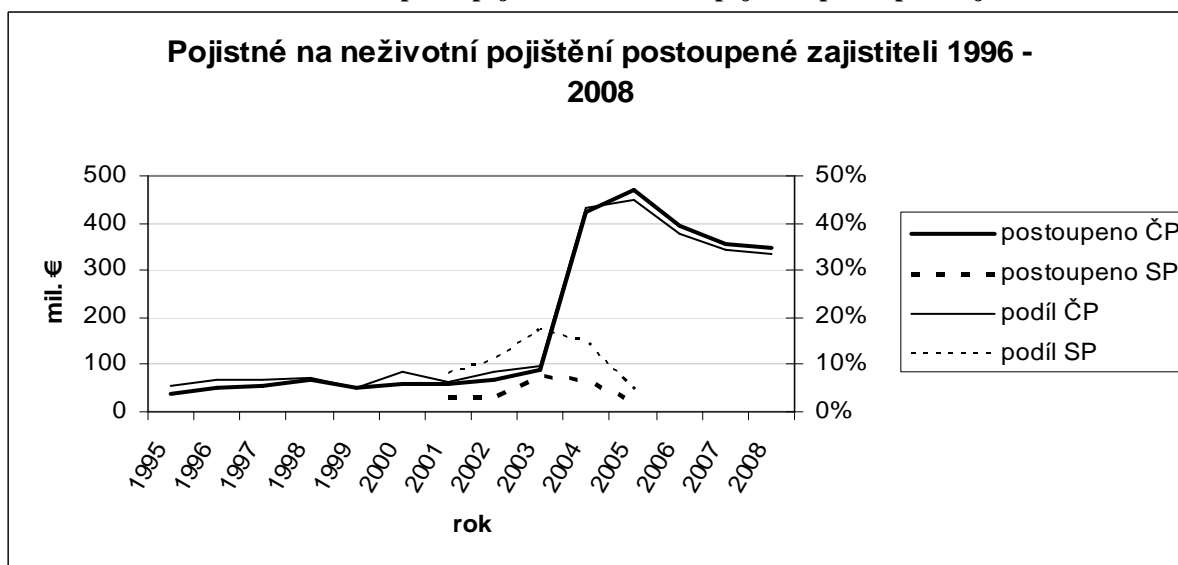
Nyní bude rozebrána situace ve SP. Vzhledem k nedostupnosti především starších dat, bude vyhodnoceno pouze období od roku 2000 do roku 2008 (resp. do roku 2005 v případě plnění z neživotního pojištění). Zde je vidět vyrovnaný průběh výše pojistných plnění s mírným poklesem v roce 2002, poté se výše „vrátila“ do výše z předcházejících let. Pokles v roce 2002 je překvapující, neboť i Slovensko v tomto roce zasáhly povodně. Dá se tedy usuzovat, že poškozené subjekty neměly svůj majetek pojištěn u SP a ta tím pádem nebyla touto katastrofou zasažena.

Posledním faktem, který stojí za povšimnutí, je ten, který uvádí o kolik je výše vypláčených pojistných plnění ČP vyšší než výše vypláčená SP. Rozdíl je dosti znatelný. Příčinou může být, že u ČP je více klientů, kteří jsou zasaženi přírodními katastrofami, mají smlouvy znějící na vyšší pojistné částky nebo jsou způsobené škody větší než ty, které vznikají na Slovensku. Vliv na výši plnění však může mít i zajistná politika a na ni bude zaměřena pozornost nyní.

7.1.4. Zajistná politika

Zajistná politika, tedy strategie, jakou pojišťovny zvolí za účelem své ochrany proti nepříznivým vlivům, je důležitou součástí podnikání v pojišťovnictví. Dále je rozebíráno pouze zajištění v oblasti neživotního pojištění. Graf 28 znázorňuje, jak ČP a SP využívají možnosti zajištění, tedy kolik svého pojistného postupují zajistiteli za účelem zajištění si zajistné ochrany. Graf 29 potom znázorňuje, jak se zvolená zajistná politika vyplatila, protože zobrazuje výši pojistných plnění, které musel zajistitel hradit a jak velkou část celkových plnění tato plnění tvořila.

Graf 28 - Srovnání ČP a SP - Předepsané pojistné na neživotní pojištění postoupení zajistiteli 1996 - 2008

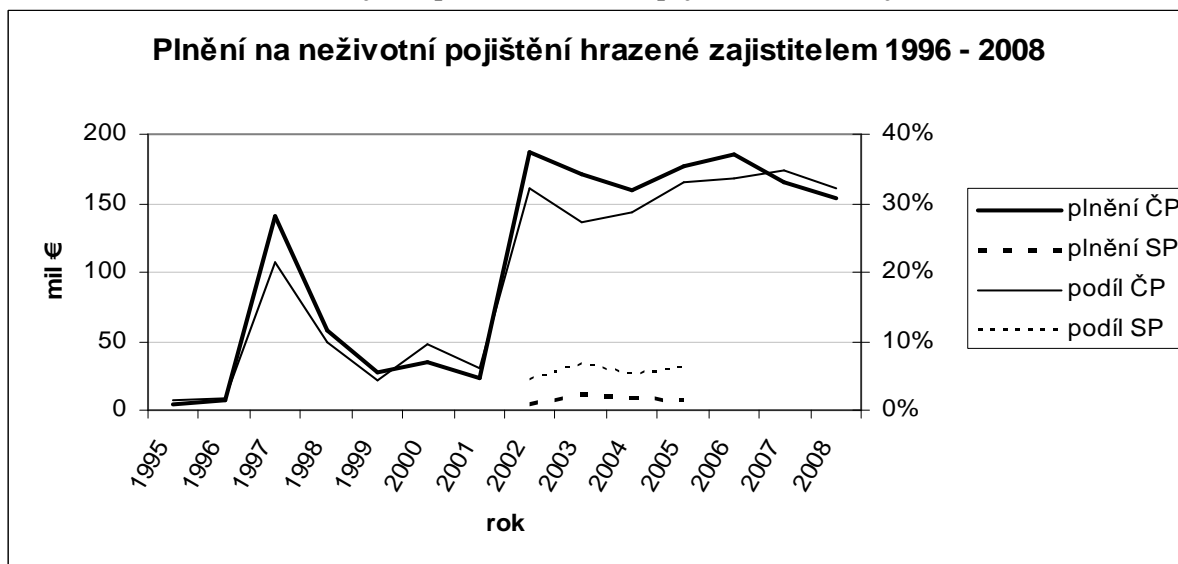
Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu, ČP, SP a NBS [10, 28, 31, 33]

Obě pojišťovny měly až do roku 2003 podobný přístup k zajištění - ani jedna nepostupovala velkou část svého pojistného zajistiteli. Změna ve SP přišla v roce 2003, v ČP ještě o rok později. Zatímco se SP v následujících letech opět začala navracet k původním hodnotám postupovaného pojistného, ČP začala institut zajištění využívat více. Po enormních nárůstech v letech 2004 a 2005 sice došlo k mírnému poklesu, i přesto však postupované pojistné tvoří

přibližně 35 % celkového pojistného v neživotním pojištění. V případě SP se nejedná ani o 10 % pojistného na neživotní pojištění.

Nyní bude pozornost zaměřena na to, jak se tyto dva odlišné přístupy pojišťovněm vyplatily.

Graf 29 - Srovnání ČP a SP - Pojistná plnění na neživotní pojištění hrazená zajistitelem 1996 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČAPu, ČP, SP a NBS [10, 28, 31, 33]

Nejprve bude rozebrána situace ČP. Vysoká plnění z neživotního pojištění byla vyplácena v letech 1997, 2002 a 2006 – všechny roky, kdy došlo k povodním. Od roku 2002 je plnění hrazené zajistitelem vyšší než v předcházejících letech z důvodu většího využívání institutu zajištění ČP. Lze říci, že ČP zvolila dobrou zajistnou politiku. Roku 1997 hradil zajistitel zhruba 20 % výše plnění, v roce 2002 již zhruba 30 % a od roku 2005 tvoří plnění na neživotní pojištění hrazené zajistitelem průměrně kolem 33 – 35 %.

Naproti tomu SP musela hradit většinu pojistných plnění sama, neboť zajistitel hradil pouze necelých 10 %. Vzhledem k tomu, že SP (resp. Allianz – Slovenská pojišťovna) na trhu stále působí, lze usuzovat, že se jí tato zajistná politika také vyplácí.

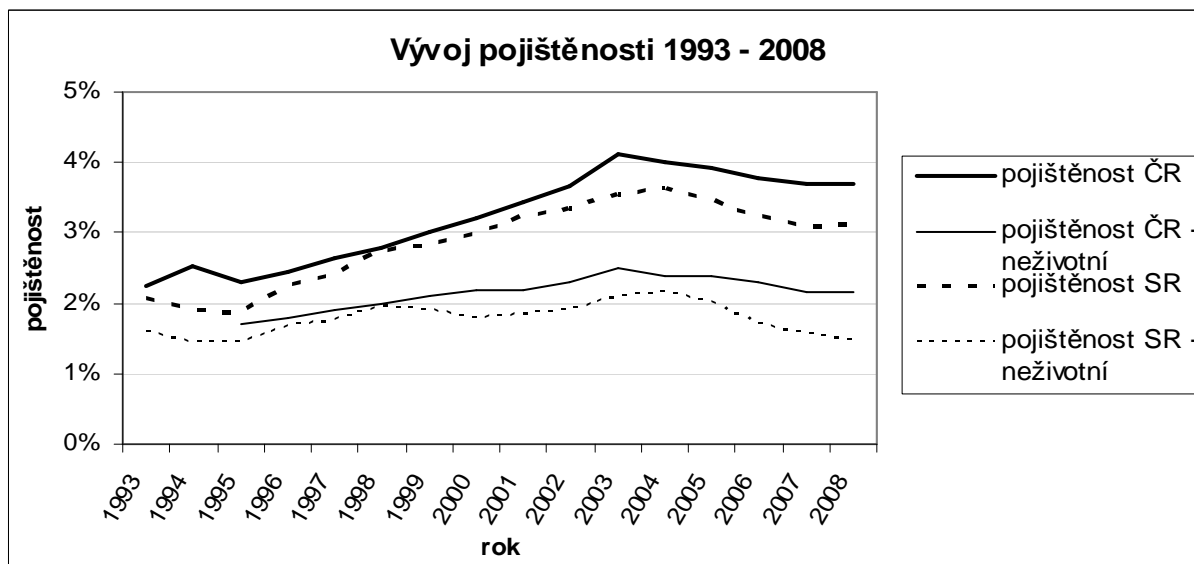
Nyní bude porovnána situace na českém a slovenském pojistném trhu - jak byly tyto trhy zasaženy zmiňovanými přírodními katastrofami a jak se který trh s jejich dopady vyrovnal. Pozornost bude věnována pouze ukazatelům pojištěnosti, výši předepsaného pojistného a výši vyplacených pojistných plnění.

7.2. Srovnání situace na českém a slovenském pojistném trhu

7.2.1. Pojištěnost

Níže uvedený Graf 30 zobrazuje situaci celkové pojištěnosti a pojištěnosti v oblasti neživotního pojištění v České republice a na Slovensku.

Graf 30 - Srovnání ČR a SR - Pojištěnost

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB a NBS [1, 18, 19, 20, 30]

Z Grafu 30 vyplývá, že pojištěnost v ČR je větší než na Slovensku. Obyvatelé ČR tedy pravděpodobně odvádějí více na předepsaném pojistném. To může být způsobeno uzavíráním více pojistných smluv nebo odváděním vyšších částek na předepsaném pojistném (například kvůli výši pojistné částky nebo pojištěným rizikům). Vyšší hodnoty by však, vzhledem ke způsobu výpočtu tohoto ukazatele ($\text{pojištěnost} = \frac{\text{předepsané pojistné}}{\text{HDP}}$), mohly být také způsobeny nižším HDP v ČR než na Slovensku.

Nicméně z Grafu 30 také vyplývá, že vývoj celkové pojištěnosti byl v obou zemích víceméně shodný – mírný nárůst až do roku 2003 (na Slovensku až do roku 2004) a od těchto let mírný pokles, který se zastavil roku 2007 a celková pojištěnost se ustálila – v ČR na přibližné hodnotě 3,6 %, na Slovensku 3,1 %. V případě neživotního pojištění můžeme na Slovensku pozorovat mírné kolísání, zatímco v ČR kopíruje vývoj v oblasti neživotního pojištění vývoj celkové pojištěnosti.

Téměř shodná hodnota pojištěnosti byla v obou zemích dosažena roku 1998. V tomto roce nedošlo v ČR k žádné výraznější katastrofě, Slovensko bylo zasaženo povodněmi, které však nepatřily k těm nejničivějším.

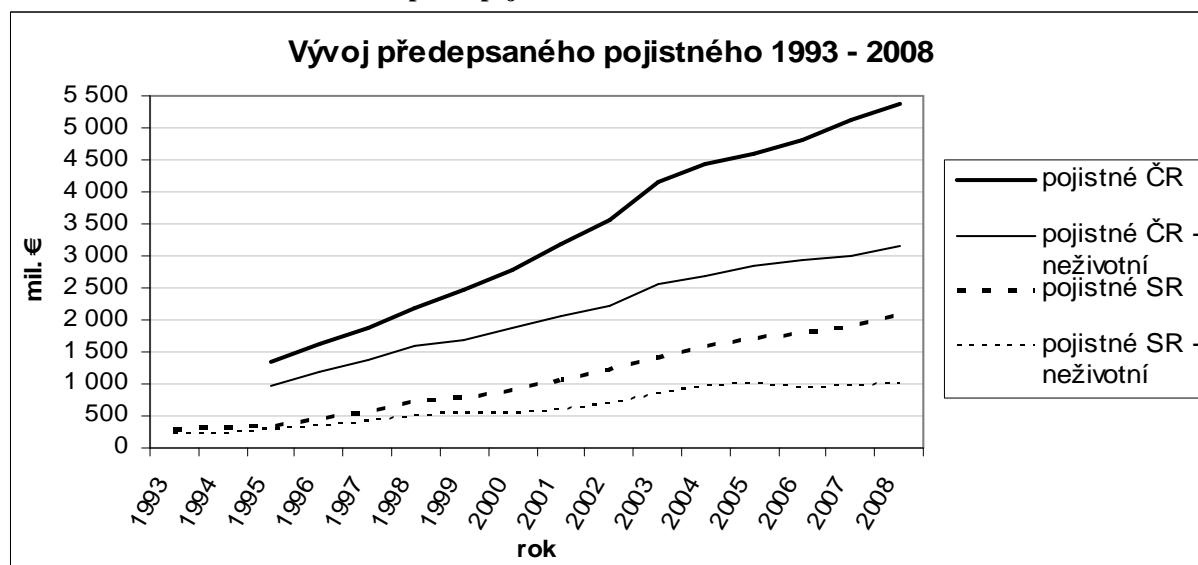
Pokles pojištěnosti od roku 2003 (respektive 2004) může být způsoben tím, že lidé uzavírají méně smluv, na nižší pojistné částky a odvádějí méně na pojistném nebo na straně pojišťoven změnou pojistné a zajištění politiky. Z předchozích let, které byly ve znamení povodní nebo vichřic, se mohly poučit a začít více využívat zajištění, což jim umožnilo pozměnit nabídku svých pojistných produktů.

Pozorováním tohoto ukazatele lze usuzovat, že přírodní katastrofy neměly na pojišťovny negativní dopady. Pojišťovny se s nimi vyrovnaly snadno – buď pomocí vhodně zvolené zajištění politiky, nebo proto, že postižené subjekty neměly svůj majetek pojištěn a pojišťovny nemusely škody hradit.

7.2.2. Předepsané pojistné

Výše předepsaného pojistného byla pro účely srovnání přepočtena na jednotnou měnu Euro. Slovenská koruna v kurzu 30,126 Sk/€ a česká koruna v kurzu ze dne 17. 3. 2010 25,400 CZK/€. Graf 31 zobrazuje situaci na českém i slovenském trhu právě z hlediska vývoje výše předepsaného pojistného celkového i v oblasti neživotního pojištění.

Graf 31 - Srovnání ČR a SR - Předepsané pojistné

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB a NBS [1, 18, 19, 20, 30]

Z Grafu 31 lze vyčíst, že na Slovensku není na předepsaném pojistném vybráno ani z poloviny tolik co v ČR, a to jak v případě celkově předepsaného pojistného, tak v oblasti neživotního pojištění. Nicméně ve všech případech lze pozorovat rostoucí či neklesající tendenci.

V ČR došlo k výraznějšímu nárůstu v roce 2003, tedy v roce po povodních, jinak byl nárůst stabilní. K nárůstu nedošlo po povodních roku 1997 ani 2006, stejně tak se zdá, že pojišť-

ný trh nebyl výrazněji ovlivněn negativními povětrnostními podmínkami v letech 2007 a 2008. Vývoj předepsaného pojistného v neživotním pojištění kopíruje vývoj celkově předepsaného pojistného.

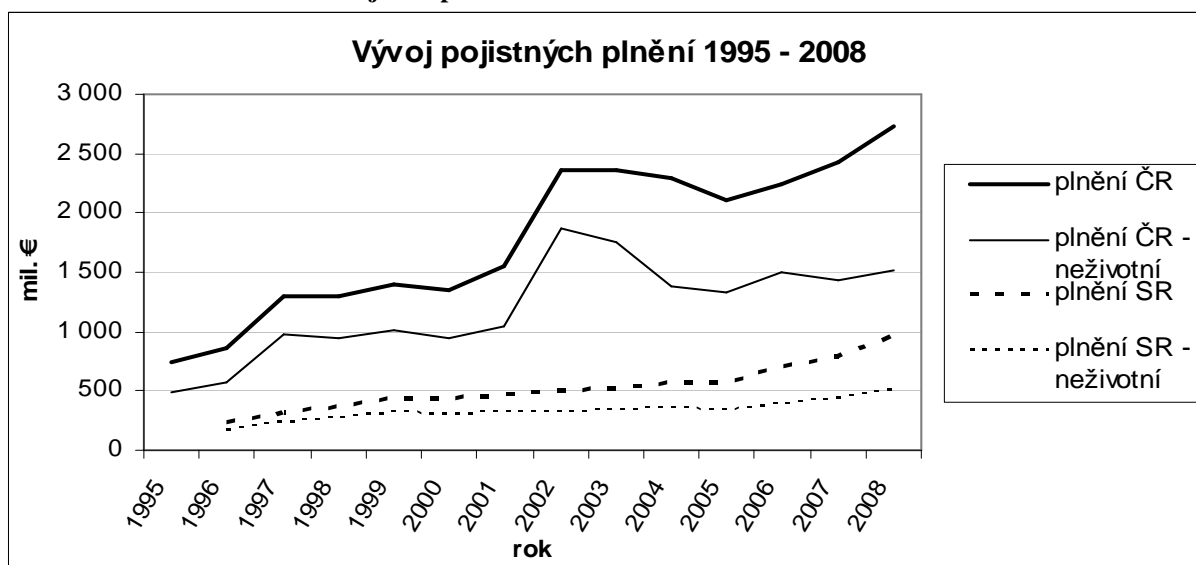
Vývoj křivek zobrazujících situaci na Slovensku lze označit spíše za neklesající, neboť v letech 1999, 2005 a 2006 nebyl nárůst tak znatelný, došlo spíše ke stagnaci. To je poněkud zvláštní, neboť právě v roce 1999 došlo k velkým povodním a rok 2004 byl především ve znamení zničující vichřice. To, že tyto katastrofy nijak výrazně neovlivnily vývoj předepsovaného pojistného, mě vede k závěru, že pojišťovny nebyly těmito katastrofami významněji ovlivněny.

Podoba křivek opět naznačuje, že pojišťovny v ČR ani na Slovensku nebyly přírodními katastrofami příliš zasaženy, a to buď z důvodu dobré zajistné politiky, nebo že postižené subjekty neměly svůj majetek pojištěn. Na druhou stranu, rostoucí tendence ve vývoji předepsaného pojistného naznačuje, že je vybíráno stále více peněz za přejímaná rizika. To může být způsobeno uzavíráním většího počtu pojistných smluv, uzavíráním smluv na vyšší pojistné částky nebo všeobecně se zhoršujícími škodními průběhy, které nutí pojišťovny zvyšovat ceny pojištění.

7.2.3. Pojistná plnění

Pojistná plnění mají největší příčinnou souvislost se škodami způsobenými nejenom přírodními katastrofami. Vypovídají, jak mnoho finančních prostředků musel sektor pojišťovnictví vynaložit na takto způsobené škody. Graf 32 uvedený níže porovnává situaci na českém a slovenském pojistném trhu pomocí tohoto ukazatele.

Graf 32 - Srovnání ČR a SR - Pojistná plnění

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB a NBS [1, 18, 19, 20, 30]

Zde je již patrný rozdíl ve vývoji v ČR a na Slovensku. Zatímco křivky znázorňující průběh výše pojistných plnění v ČR vykazují několik razantních navýšení, křivky zobrazující situaci na Slovensku mají velmi mírně rostoucí až téměř stagnující tendenci přibližně do roku 2006, kdy lze pozorovat, že se míra růstu o něco zvýšila.

Pokud by na Grafu 32 znázorňujícím ČR byly na chvíli pominuty výkyvy, bylo by zjištěno, že je vývoj téměř totožný s vývojem na Slovensku, tedy mírný nárůst do roku 2006, kdy došlo k mírnému zrychlení tohoto růstu. Na Grafu 32 jsou však vidět výkyvy v letech 1997, 2002 a 2006. V roce 2003 došlo sice k poklesu oproti roku 2002, avšak vyplacená částka byla stále vysoká. Roku 2006 došlo k nárůstu především v oblasti neživotního pojištění. Výše celkově vyplacených pojistných plnění již vykazuje stabilní nárůst.

Znatelný nárůst ve výši plnění v roce 1997 byl způsoben rozsáhlými povodněmi, lze tedy usuzovat, že poškozené subjekty měly svůj majetek pojištěn. Podobná je situace roku 2002, který byl také ve znamení povodní. Pojistná plnění vyplacená v roce 2003 jsou pravděpodobně tvořena ještě náhradami škod způsobených povodněmi z roku 2002.

Z průběhu křivek náležitých Slovensku by byl možné usoudit, že na Slovensku k žádným katastrofám nedochází. To samozřejmě není pravda, ale tento vývoj pojistných plnění naznačuje, že poškozené subjekty neměly svůj majetek pojištěn a pojistný trh potom není katastrofami ovlivněn.

Na základě analýzy Grafu 32 lze vypořádat rozdílnost situací v ČR a na Slovensku. Zatímco v ČR byli poškození pojištěni, na Slovensku si museli škody hradit sami a pojišťoven se rozsáhlostí katastrofami způsobených škod výrazněji nedotkla.

7.2.4. Shrnutí

Shrnutí výsledků pozorování všech tří zmiňovaných ukazatelů ukáže tyto situace.

V ČR byli lidé postižení přírodními katastrofami pojištěni a pojišťovny musely vyplácet vysoká pojistná plnění. I přesto však nedocházelo k razantnějšímu zvyšování předepsaného pojistného, pojišťovny k tomu nebyly nuceny. Proto lze usuzovat, že ani výše vyplacených plnění je nijak významněji nepostihla. Na druhou stranu nebyla nijak výrazně ovlivněna ani pojištěnost obyvatel. Lidé ani v návaznosti na rozsáhlost škod nezačali svůj majetek více pojišťovat.

Obyvatelé Slovenska mají pravděpodobně jiný přístup k rizikům a možnostem jejich pojištění. Jak vyplývá z grafů zobrazujících pojištěnost (Graf 30) a výši předepsaného pojistného (Graf 31), lidé se na Slovensku pojišťují méně než v ČR. Nižší pojištěnost může být způsobe-

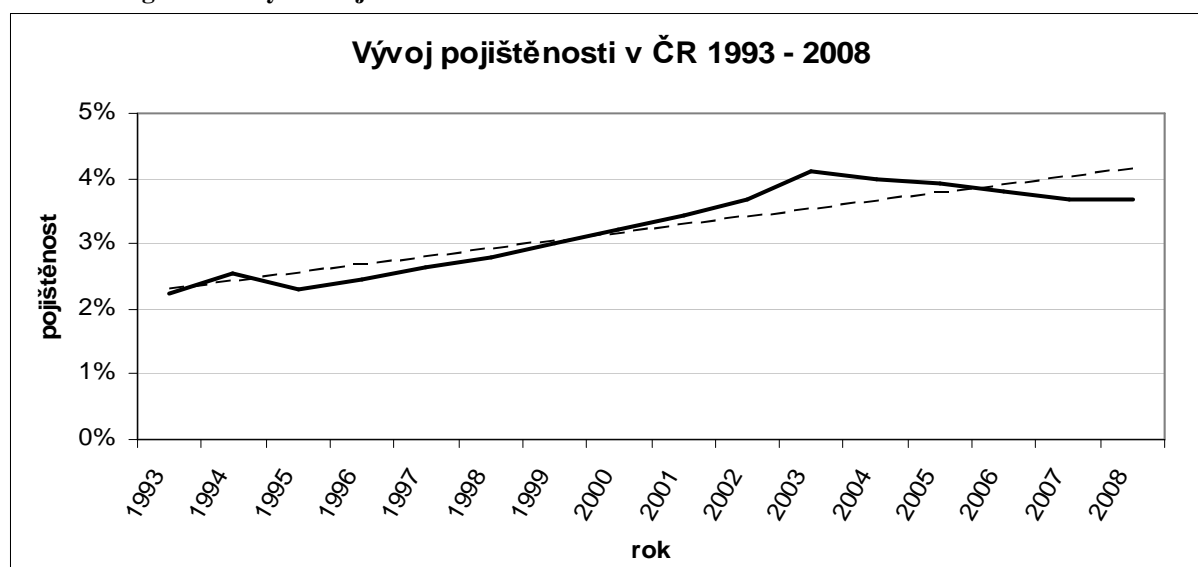
na nižším předepisovaným pojistným nebo vyšším HDP. Vzhledem k průběhu grafu předepsaného pojistného (Graf 31) se však kloním k první možnosti, tedy že na pojistném je vybráno méně. To může být způsobeno menším počtem pojistných smluv, tedy menším počtem lidí, kteří si pojistí svůj majetek, nebo nižšími částkami, které jsou jako pojistné předepisovány. Vzhledem k velkému rozdílu mezi hodnotami předepsaného pojistného v ČR a na Slovensku se mi však toto zdá méně pravděpodobné. Po zohlednění těchto faktorů není překvapující průběh křivky znázorňující výši pojistných plnění. Jestliže se lidé na Slovensku příliš nepojišťují, nejsou ani dopady přírodních katastrof na slovenské pojišťovny velké, neboť poškození jsou nuceni si hradit škody sami.

7.2.5. Regresní analýza

Během regresní analýzy bude použit lineární trend a rovnice přímky bude v podobě $y = a*x + b$, kde a , b jsou parametry: a je směrnici přímky udávající její sklon a b absolutním členem udávajícím posun celé přímky ve směru osy y . Čím větší jsou parametry, tím větší je sklon, resp. posun přímky. Dále je sledován determinační index R^2 , který se pohybuje v rozmezí $<0; 1>$ a udává vhodnost použitého trendu vzhledem ke skutečné podobě křivky. Čím je R^2 větší (bližší 1), tím je daná trendová funkce vhodnější pro reprezentaci skutečnosti.

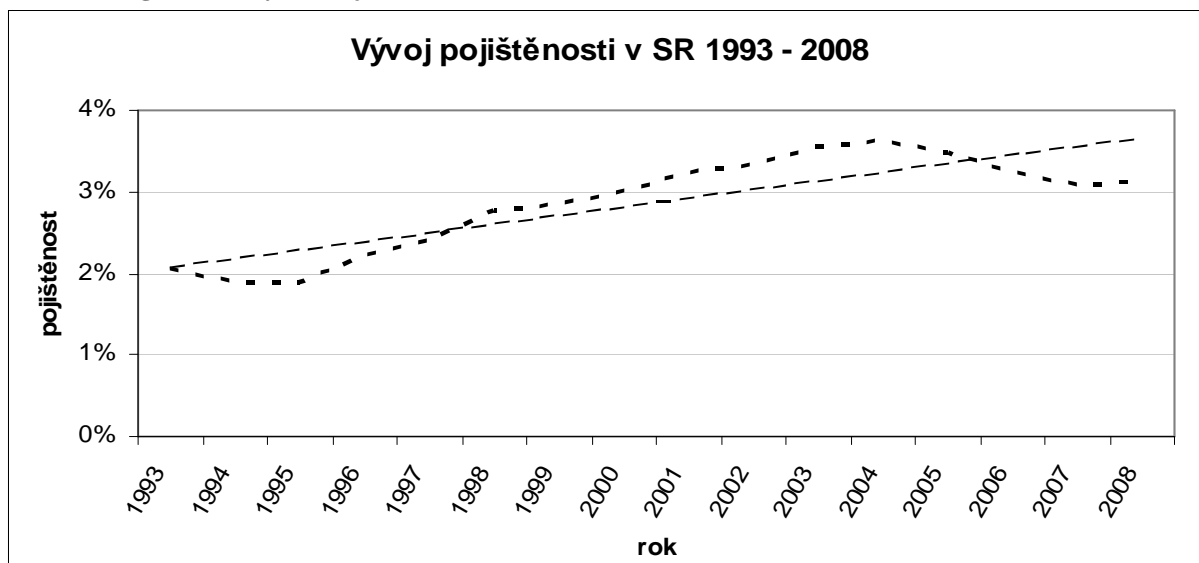
Pojištěnost

Graf 33 - Regresní analýza - Pojištěnost v ČR 1993 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

Graf 34 - Regresní analýza - Pojištěnost v SR 1993 - 2008

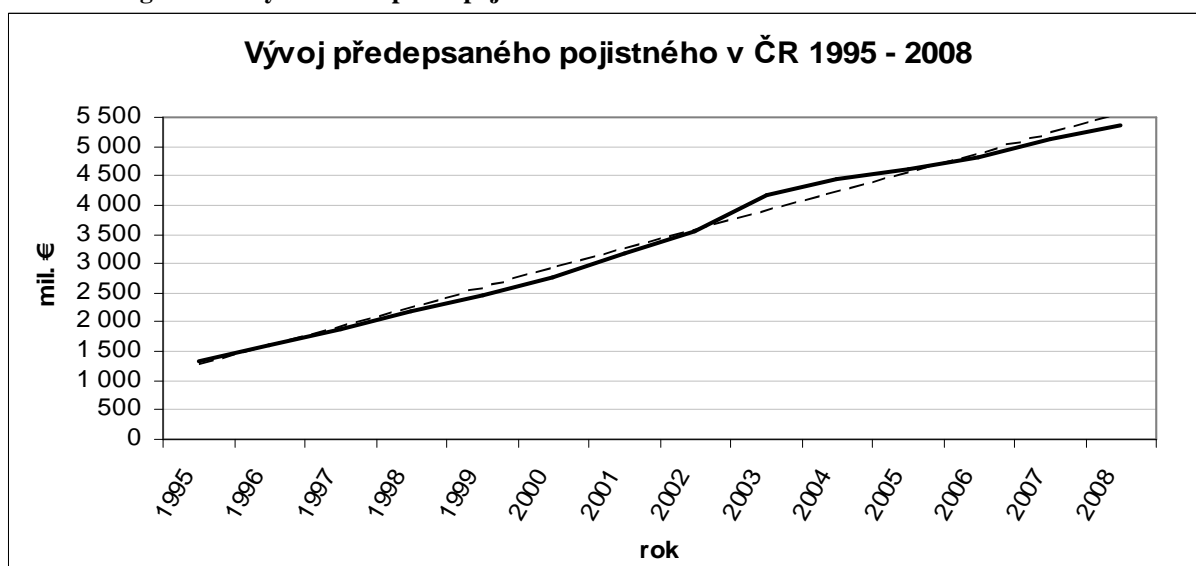

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

Již z grafů 33 a 34 je patrné, že pojištěnost v ČR a SR se vyvíjela obdobně. Rovnice regresních přímk mají tuto podobu: $y_{\text{ČR}} = 0,0012x + 0,0217$, $y_{\text{SR}} = 0,0011x + 0,197$. Nárůst je sice v případě ČR rychlejší, ale pouze nezanedbatelně – směrnice $a_{\text{ČR}} = 0,0012$, směrnice $a_{\text{SR}} = 0,0011$. Absolutní člen $b_{\text{ČR}} = 0,0217$ značí, že pojištěnost v ČR je vyšší než v případě SR, kde je $b_{\text{SR}} = 0,0197$. Lineární regrese je vhodněji využita u ČR, kde je $R^2_{\text{ČR}} = 0,8306$, u SR je to pouze $R^2_{\text{SR}} = 0,7207$. Vývoj pojištěnosti v ČR byl vyrovnanější, s menším množstvím odchylek od lineárního průběhu než v SR.

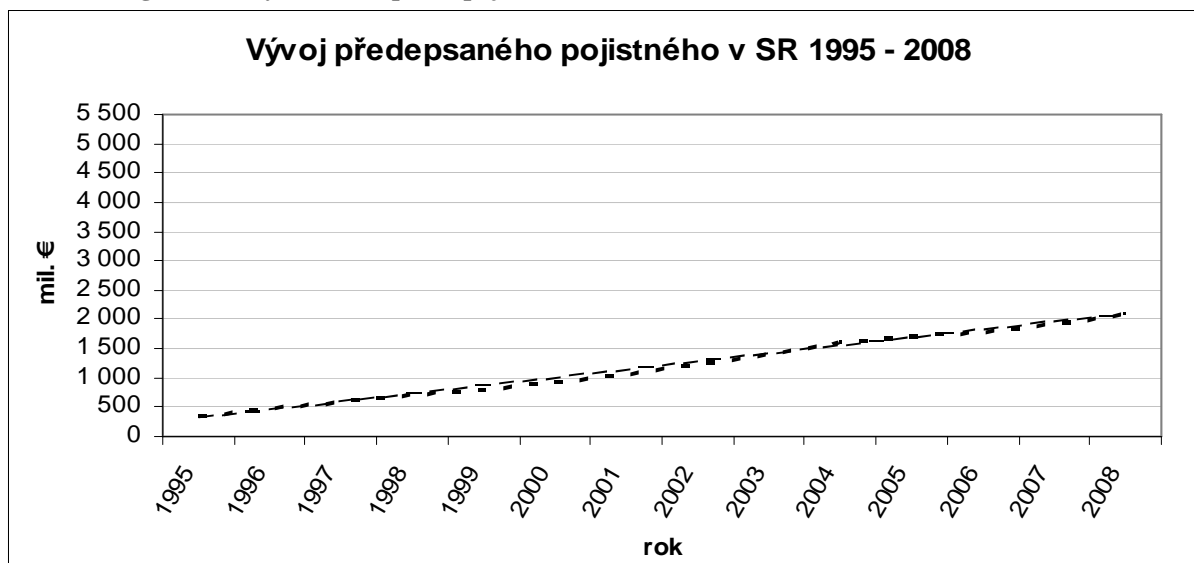
Předepsané pojistné

Graf 35 - Regresní analýza - Předepsané pojistné v ČR 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

Graf 36 - Regresní analýza - Předepsané pojistné v SR 1995 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

V tomto případě je z grafů 35 a 36 naopak patrný rozdíl ve vývoji ve výši předepsaného pojistného. Rovnice regresních přímků vypadají takto: $y_{\text{ČR}} = 326\,724x + 946\,356$, $y_{\text{SR}} = 136\,488x + 160\,944$. V ČR docházelo k razantnějšímu nárůstu ($a_{\text{ČR}} = 326\,724$) než v SR ($a_{\text{SR}} = 136\,488$). Stejně tak je významný rozdíl v posunu křivek, tedy ve výši pojistného předepisovaného již v počátečních letech - $b_{\text{ČR}} = 946\,356$, $b_{\text{SR}} = 160\,944$. Využití lineární regrese je v obou případech vhodná, neboť $R^2 > 0,99$ ($R^2_{\text{ČR}} = 0,9917$, $R^2_{\text{SR}} = 0,9938$), což znamená, že vývoj výše předepisovaného pojistného vykazoval více méně lineární trend s pouze malým množstvím nevýznamných odchylek.

8. Závěr

Úkolem této práce bylo analyzovat dopady a vlivy přírodních katastrof na pojišťovny v ČR a ve světě. Jako zástupce světových pojišťoven bylo vybráno Slovensko především z důvodu historického a geografického.

V prvních třech kapitolách byla rozebrána teoretická rovina problému a vysvětleny základní pojmy – přírodní katastrofy, pojištění a zajištění.

Situaci v ČR byla věnována Kapitola 5. Pravděpodobně největšími přírodními katastrofami byly povodně z let 1997, 2002 a 2006, negativní dopad měl také orkán Kyrill (2007) a vichřice Emma (2008), i když ty již neměly na pojistný trh takový dopad. Pozornost byla věnována nejprve českému pojistnému trhu jako takovému. Počet pojišťoven působících na trhu se od roku 1995 zvýšil více jak dvakrát, značnou část (přibližně 90 %) tvoří pojišťovny neživotní nebo univerzální. Výše předepisovaného pojistného vykazuje rostoucí tendenci, ale podíl neživotního pojištění se snižuje (nyní přibližně 60 %). Pojištěnost obyvatel se pohybuje pod hranicí 4 %, v neživotním pojištění se jedná o pojištěnost přibližně 2 %. Do roku 2003 docházelo k nárůstu, o té doby však zaznamenáváme pokles. Pojišťovny na českém trhu spravují přibližně 25 milionů pojistných smluv, tento počet narůstá již od roku 2003. Stejnou tendenci vykazují smlouvy uzavřené v neživotním pojištění, které nyní tvoří přes 70 % celkově uzavřených smluv. Výše vyplacených pojistných plnění vykazuje rostoucí tendenci s výraznějšími skoky v roce 1997 (povodně) a 2002 (povodně), od roku 2006 dochází ke stabilnímu mírnému nárůstu (2006 – povodně, 2007 – Kyrill, 2008 – Emma). Podobný vývoj je i v oblasti neživotního pojištění, zde však došlo v roce 2004 k výraznějšímu poklesu a od roku 2006 není zaznamenán výraznější nárůst. Pojistná plnění mohla být vždy uhrazena z předepsaných pojistných plnění, neboť tato výši plnění vždy převyšovala.

Situace v ČR byla rozebrána následně. ČR od roku 1997 dosáhla vždy kladného hospodářského výsledku. Předepisované pojistné vykazuje rostoucí tendenci, avšak bez výrazných skokových nárůstů. Zpočátku nekladla ČR důraz na zajistnou politiku, ale od roku 2004 postupuje zajištění přibližně 35 % pojistného vybraného na neživotní pojištění. Vývoj vyplacených pojistných plnění v průběhu existence pojišťovny kolísal – největší nárůsty byly zaznamenány v roce 1997 (povodně), 2004 a v neživotním pojištění roku 2002 (povodně). Jinak je výše v zásadě stabilní přibližně ve výši 25 mld. Kč. Od roku 2002 tvoří přes 30 % plnění z neživotního pojištění plnění hrazené zajištěním.

Kapitola 6 se zabývala stejnými oblastmi jako Kapitola 5, avšak byla zaměřena na SR. Na Slovensku považují za nejvýznamnější katastrofy povodně z let 1999, 2002 a 2006, dále po-

tom vichřici z roku 2004. I ve SR docházelo k nárůstu počtu pojišťoven, ale podíl neživotních a univerzálních se snižoval, nyní tvoří přes 70 % trhu. I ve výši předepísovaného pojistného lze pozorovat rostoucí tendenci bez skokových výkyvů. V oblasti neživotního pojištění však nárůst skončil roku 2005, od té doby je výše pojistného stabilní a tvoří necelých 50 % celkově předepísovaného pojistného. Pojištěnost na Slovensku se pohybuje kolem 3 %, v neživotním pojištění pod 2 %. Do roku 2004 docházelo k nárůstu, ale od té doby je zaznamenáván pokles. Výše vyplácených pojistných plnění také vykazuje rostoucí tendenci bez skokových nárůstů. Ke zrychlení růstu došlo roku 2006 v oblasti celkových plnění i plnění v oblasti neživotního pojištění. Veškerá plněná mohla být pokryta, neboť prostředky vybrané na předepísovaného pojistném převyšovaly výši prostředků nutných na krytí škod.

Dále byla pozornost zaměřena na SP. SP se roku 2001 sloučila s pojišťovnou Allianz. V roce 2002 byla vykázána ztráta, ale od té doby hospodaří pojišťovna se ziskem. Předepsané pojistné je nyní stabilní. Výraznější nárůst byl roku 2003, pokles potom roku 2006. Pojistné na neživotní pojištění tvoří kolem 70 % celkově předepísovaného pojistného. SP příliš nevyužívá možnosti zajištění, postupuje cca 2 % pojistného na neživotní pojištění. Výše pojistných plnění je stabilní, k poklesu došlo roku 2002, ale následující rok došlo k „návratu“ do původní výše. Plnění ze smluv neživotního pojištění tvořilo v roce 2005 přibližně 50 % celkových plnění. Z toho bylo zajištěním hrazeno kolem 6 %.

V Kapitole 7 byla nejprve porovnána situace v ČP a SP, následně na českém a slovenském pojistném trhu jako celku. ČP dosahuje lepších hospodářských výsledků i lepší rentability než SP, obě pojišťovny si s dopady přírodních katastrof umí poradit. Výše předepísovaného pojistného je opět vyšší u ČP, ale vývoj v ČP i SP byl podobný – nejprve mírný nárůst a v posledních letech stagnace. Stejně tak dosahují u ČP vyšších částek vyplácená pojistná plnění. Zde je však patrný především rozdíl ve vývoji těchto výší. Zatímco u SP byl vývoj vyrovnaný, u ČP dochází k výkyvům a kolísání v průběhu let, většinou právě v závislosti na přírodních katastrofách. Každá z pojišťoven má také jiný přístup k zajištění politice. Až do roku 2003 ČP ani SP možnosti zajištění příliš nevyužívala, ale od tohoto roku došlo u ČP k výraznému nárůstu. Naproti tomu SP se po mírném nárůstu vrátila k původním nízkým hodnotám postupovaného pojistného zajištěním. Se zajištěním politikou úzce souvisí výše pojistných plnění hrazených zajištěním. U SP tato hodnota nedosahuje ani 10 %, naproti tomu ČP tak získá přes 30 % pojistných plnění na neživotní pojištění.

Porovnání trhů jako celků vede k závěru, že pojištěnost v ČR je větší než na Slovensku, je vybráno více na předepísovaném pojistném, ale jsou vyplácena vyšší pojistná plnění, která

v SR vykazují stabilní mírný nárůst, zatímco v ČR mohou být pozorovány větší či menší výkyvy.

V závěru byla provedena regresní analýza, na jejímž základě se dá říci, že vývoj pojištěnosti a výše předepsaného pojistného má v zásadě lineární průběh. Pojištěnost v ČR je sice vyšší, ale dynamika vývoje je téměř shodná s dynamikou na Slovensku. Také předepisované pojistné je v ČR vyšší, ale zde je již patrný rozdíl v rychlosti nárůstu – v ČR roste tato výše podstatně rychleji než v SR.

9. Seznam grafů

GRAF 1 - VÝVOJ POČTU TORNÁD NA ÚZEMÍ ČR.....	12
GRAF 2 - ČR - VÝVOJ POČTU POJIŠŤOVEN 1993 - 2007	18
GRAF 3 - ČR - VÝVOJ PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO 1995 - 2008	19
GRAF 4 - ČR - VÝVOJ POJIŠTĚNOSTI 1993 - 2008	20
GRAF 5 - ČR - VÝVOJ POČTU SMLUV VE KMENI 2001 - 2008.....	21
GRAF 6 - ČR - VÝVOJ VÝŠE ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU, HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU A RENTABILITY 2001 - 2008 ..22	
GRAF 7 - ČR - VÝVOJ VÝŠE POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1995 - 2008	23
GRAF 8 - ČR - POROVNÁNÍ VÝŠE PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO A POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1995 - 2008	24
GRAF 9 - ČP - VÝVOJ VÝŠE VLASTNÍHO KAPITÁLU, ZISKU A RENTABILITY 1997 - 2008	25
GRAF 10 - ČP - VÝVOJ VÝŠE PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO 1995 - 2008	26
GRAF 11 - ČP - VÝVOJ VÝŠE POJISTNÉHO NA NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ POSTOUPENÉHO ZAJISTITELI 1995 - 2008	26
GRAF 12 - ČP - VÝVOJ VÝŠE POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1995 - 2008.....	27
GRAF 13 - ČP - VÝVOJ VÝŠE PLNĚNÍ HRAZENÉHO ZAJISTITELEM 1995 - 2008.....	27
GRAF 14 - SR - VÝVOJ POČTU POJIŠŤOVEN 1991 - 2003.....	30
GRAF 15 - SR - VÝVOJ PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO 1993 - 2008.....	30
GRAF 16 - SR - VÝVOJ POJIŠTĚNOSTI 1993 - 2008.....	32
GRAF 17 - SR - VÝVOJ VÝŠE ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU, HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU A RENTABILITY 1996 - 2008 ..33	
GRAF 18 - SR - VÝVOJ VÝŠE POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1996 - 2008.....	34
GRAF 19 - SR - POROVNÁNÍ VÝŠE PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO A POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1995 - 2008	35
GRAF 20 - SP - VÝVOJ VÝŠE VLASTNÍHO KAPITÁLU, ZISKU A RENTABILITY 2002 - 2008	36
GRAF 21 - SP - VÝVOJ VÝŠE PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO 2000 - 2008.....	37
GRAF 22 - SP - VÝVOJ VÝŠE POJISTNÉHO NA NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ POSTOUPENÉ ZAJISTITELI 2000 - 2008	38
GRAF 23 - SP - VÝVOJ VÝŠE POJISTNÝCH PLNĚNÍ 2000 - 2008	39
GRAF 24 - SP - VÝVOJ VÝŠE PLNĚNÍ HRAZENÉHO ZAJISTITELEM 2002 - 2008	39
GRAF 25 - SROVNÁNÍ ČP A SP - HOSPODAŘENÍ 1995 - 2008.....	41
GRAF 26 - SROVNÁNÍ ČP A SP - PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ 1995 - 2008	42
GRAF 27 - SROVNÁNÍ ČP A SP - POJISTNÁ PLNĚNÍ 1995 - 2008.....	43
GRAF 28 - SROVNÁNÍ ČP A SP - PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ NA NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ POSTOUPENÍ ZAJISTITELI 1996 - 2008	44
GRAF 29 - SROVNÁNÍ ČP A SP - POJISTNÁ PLNĚNÍ NA NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ HRAZENÁ ZAJISTITELEM 1996 - 2008 ..45	
GRAF 30 - SROVNÁNÍ ČR A SR - POJIŠTĚNOST	46
GRAF 31 - SROVNÁNÍ ČR A SR - PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ	47
GRAF 32 - SROVNÁNÍ ČR A SR - POJISTNÁ PLNĚNÍ	48
GRAF 33 - REGRESNÍ ANALÝZA - POJIŠTĚNOST V ČR 1993 - 2008	50
GRAF 34 - REGRESNÍ ANALÝZA - POJIŠTĚNOST V SR 1993 - 2008.....	51
GRAF 35 - REGRESNÍ ANALÝZA - PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ V ČR 1995 - 2008	51
GRAF 36 - REGRESNÍ ANALÝZA - PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ V SR 1995 - 2008	52
GRAF 37 - ČR - VÝVOJ RŮSTU PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO 1996 - 2008.....	61
GRAF 38 - ČR - VÝVOJ MÍRY RŮSTU POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1996 - 2008	61
GRAF 39 - SR - VÝVOJ MÍRY RŮSTU PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO 1994 - 2008	62
GRAF 40 - SR - VÝVOJ MÍRY RŮSTU POJISTNÝCH PLNĚNÍ 1997 - 2008.....	62

10. Seznam příloh

PŘÍLOHA 1 - ČESKÁ REPUBLIKA	61
PŘÍLOHA 2 - SLOVENSKÁ REPUBLIKA	62
PŘÍLOHA 3 - SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	63

11. Použitá literatura

- [1] *Analýzy slovenského finančného sektora* [online]. Národná banka Slovenska. december 2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/analyzy-slovenskeho-financneho-sektora>>
- [2] *Archiv* [archiv online]. Štatistický úrad Slovenskej republiky. 18.11.2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=5550>>
- [3] *Česká národní banka* [online]. c2003-2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW: <www.cnb.cz>
- [4] CIPRA, Tomáš. *Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví*. Praha : Grada, 2004. 260 s. ISBN 80-247-0838-8
- [5] *Czech Republic – Disaster Statistics* [online]. PreventionWeb : Serving the information needs of the disaster reduction community. c2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.preventionweb.net/english/countries/statistics/?cid=46>>
- [6] DAŇHEL, Jaroslav. *Analýza globálních trendů ve světovém a českém pojišťovnictví*. Praha : Oeconomica, 2007. 63 s. ISBN 978-80-245-1256-3
- [7] DAŇHEL, Jaroslav. *Kapitoly z pojistné teorie*. Praha : Oeconomica, 2002. 140 s. ISBN 80-245-0306-9
- [8] DAŇHEL, Jaroslav. *Pojistná teorie*. Praha : Professional Publishing, 2006. 338 s. ISBN 80-86946-00-2
- [9] *Disaster List*. EM-DAT The International Disaster Database : Centre for Research on the Epidemiology of Disasters - CRED [databáze online]. c2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.emdat.be/disaster-list>>
- [10] *Download výročních zpráv* [online]. Allianz Slovenská poisťovňa. 2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW: <http://www.allianzsp.sk/download_vyrocnnych_sprav>
- [11] DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha : Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0
- [12] JANEČKOVÁ, Zuzana, KMENTA, Jaroslav. *Pojišťovna Morava podvedla oběti povodní* [online]. iDnes.cz / Zprávy. 21. října 1999 [cit. 2009-04-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=991020_230506_domaci_pch>
- [13] JELÍNKOVÁ, Kateřina. *Vichřice Emma zanechala spoušť* [online]. DůmFinancí.cz :

- Informace pro vaši peněženku.... 4.3.2008 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<<http://dumfinanci.cz/zajimavosti/vichrice-emma-zanechala-spoust>>
- [14] MACH, Jiří. *Nynější povodně jsou třetí nejtragičtější v historii* [online]. Novinky.cz 2.7.2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<<http://www.novinky.cz/domaci/172748-nynejsi-povodne-jsou-treti-nejtragictejsi-v-historii-cr.html>>
- [15] *Národná banka Slovenska* [online]. 2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<www.nbs.sk>
- [16] *Ničivá vichřice – Tatry* [online]. Osobní horolezecké stránky nejen o horolezectví. 19.11.2004 [cit. 2009-11-16]. Dostupné z WWW:
<http://pazout.horolezci.cz/?id_section_item=168&l=Niciva-vichrice---Tatry&ion=odkazy>
- [17] *Orkám Kyrill a škody jím způsobené* [online]. meteocentrum.cz. 27.1.2007 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<<http://www.meteocentrum.cz/zpravy/page.php?page=07012700>>
- [18] *Pojišťovnictví – sledované ukazatele* [online]. Česká národní banka. c2003-2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/souhrne_udaje/download/pojistovnictvi_sledovane_ukazatele.xls>
- [19] *Pojišťovnictví – vývoj od roku 2007* [online]. Česká národní banka. c2003-2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/souhrne_udaje/pojistovnictvi_vyvoj_od_2007.html>
- [20] *Pojišťovnictví* [online]. Česká národní banka. c2003-2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/vz_pojistovny/index.html>
- [21] *Povodeň v Česku 2002* [online]. Wikipedie : Otevřená encyklopedie. 29.10.2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<[http://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_\(2002\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_(2002))>
- [22] *Povodeň v Česku 2006* [online]. Wikipedie : Otevřená encyklopedie. 20.8.2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<[http://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_\(2006\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_(2006))>
- [23] *Povodeň v Česku 2009* [online]. Wikipedie : Otevřená encyklopedie. 28.2.2010 [cit.

- 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_2009>
- [24] *Povodně 1997 na Moravě* [online]. Změny klimatu/Globální oteplování/rok 2012. c2005-2007 [cit. 2009-11-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.zmenyklimatu.estranky.cz/clanky/povodne-v-cesku/povodne-1997-na-morave>>
- [25] *Povodně 2006 - informace pro snadnější orientaci* [online]. eStav.cz. c2000-2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<<http://www.estav.cz/zpravy/clanky/povodne2006.html>>
- [26] *Povodně na Moravě a Odře (1997)* [online]. Wikipedie : Otevřená encyklopedie. 6.4.2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<[http://cs.wikipedia.org/wiki/Povodn%C4%9B_na_Morav%C4%9B_a_Od%C5%99e_\(1997\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Povodn%C4%9B_na_Morav%C4%9B_a_Od%C5%99e_(1997))>
- [27] *Přehled jednotlivých případů tornád a jevů příbuzných zaznamenaných na území současné České republiky* [online]. c1996-2008 , poslední úpravy této stránky: 6. srpna 2008 [cit. 2009-06-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.chmu.cz/torn/tortabcz.html>>
- [28] *Ročná správa o stave poisťovníctva za rok 2004* [online]. Národná banka Slovenska. jún 2005 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://www.nbs.sk/_img/Documents/DFT/PUBLIK/POIST/2004_2.pdf>
- [29] *Slovakia - Disaster Statistics* [online]. PreventionWeb : Serving the information needs of the disaster reduction community. c2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.preventionweb.net/english/countries/statistics/?cid=156>>
- [30] *Správy o stave poisťovníctva* [online]. Národná banka Slovenska. 2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/analyzy-spravy-a-publikacie-v-oblasti-financneho-trhu/spravy-o-stave-poisťovníctva>>
- [31] *Statistické údaje / Pravidelné* [online]. Česká asociace pojišťoven. c2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_02&view=pro+web+pravideln%C3%A9+c4%8dtvrletn%C3%AD+statistiky>
- [32] *Vše o tragických povodních – červen 2009* [online]. KATASTROFY.com. 1.7.2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:
<http://www.katastrofy.com/scripts/index.php?id_nad=16837>
- [33] *Výroční zprávy* [online]. Česká pojišťovna. c2008 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z

WWW: <<http://www.ceskapojistovna.cz/vyrocnizpravy.html>>

- [34] *Základní ukazatele národního hospodářství v České republice* [online]. Český statistický úřad. c2010 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0401.xls>

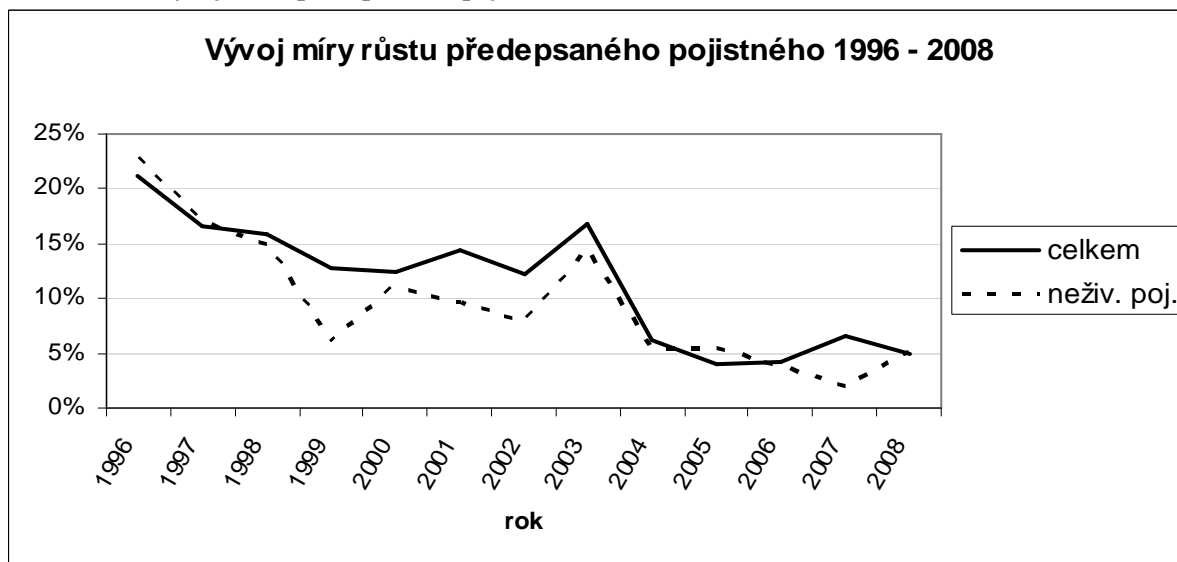
- [35] *Zpráva o povodních v ČR v roce 2002* [online]. 2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupný z

WWW: <<http://mujweb.atlas.cz/www/jiri.paur/html/voda.htm>>

12. Přílohy

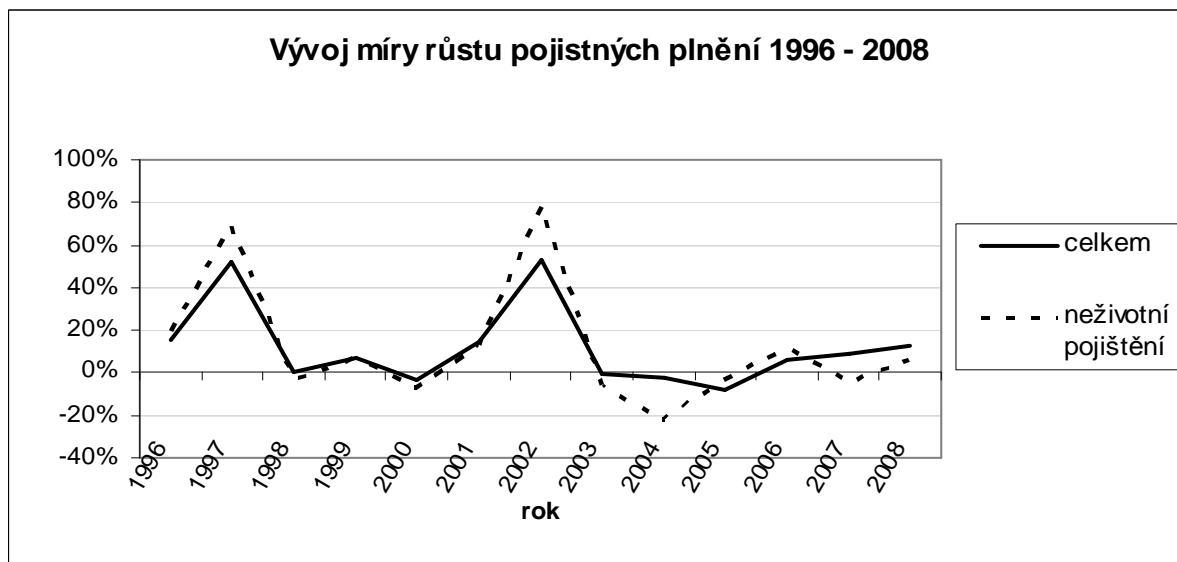
Příloha 1 - Česká republika

Graf 37 - ČR - Vývoj růstu předepsaného pojistného 1996 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

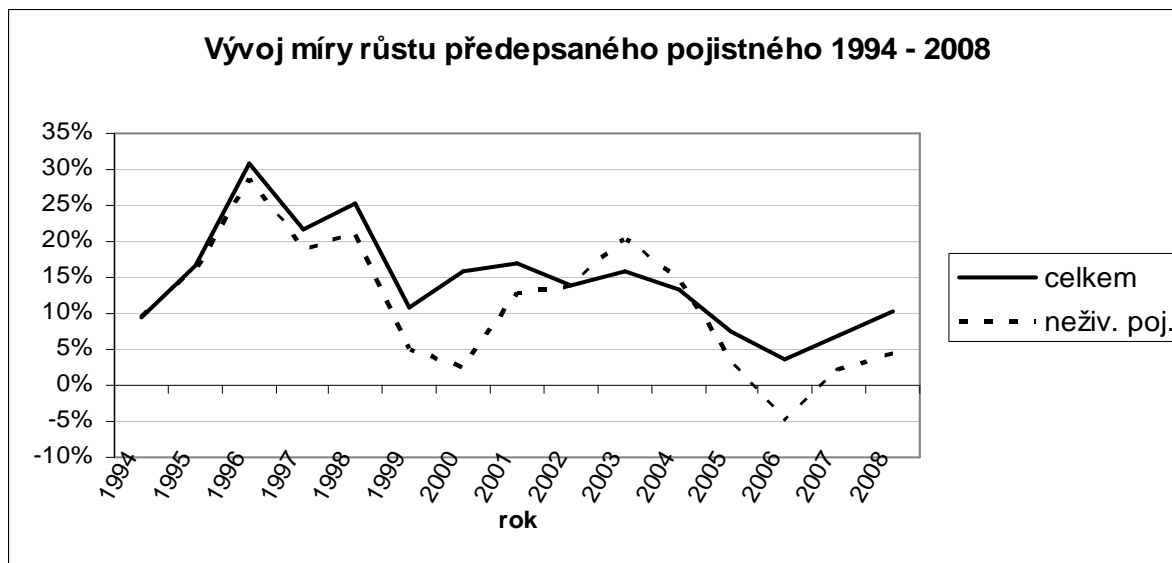
Graf 38 - ČR - Vývoj míry růstu pojistných plnění 1996 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat ČNB [18, 19, 20]

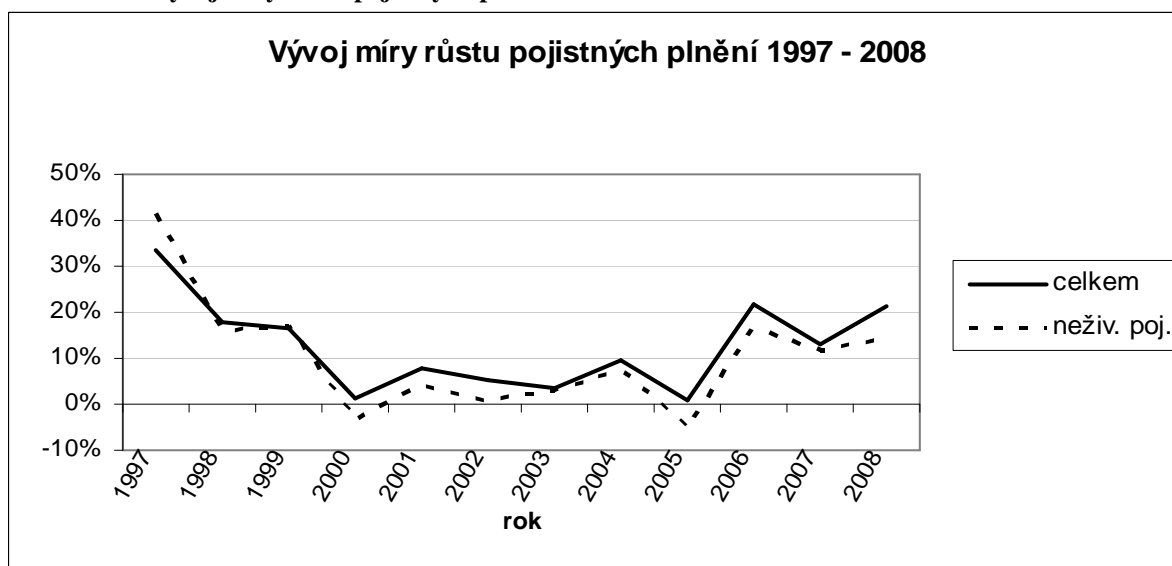
Příloha 2 - Slovenská republika

Graf 39 - SR - Vývoj míry růstu předepsaného pojistného 1994 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

Graf 40 - SR - Vývoj míry růstu pojistných plnění 1997 - 2008

Zdroj: Zpracování autora z dat NBS [1, 30]

Příloha 3 - Seznam použitých zkratk

Použitá zkratka	Význam zkratky
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČHMU	Český hydrometeorologický úřad
ČNB	Česká národní banka
ČP	Česká pojišťovna
ČR	Česká republika
ČSU	Český statistický úřad
NBS	Národní banka Slovenska
SP	Slovenská pojišťovna
SR	Slovenská republika
ŠUSR	Štatistický úrad Slovenskej republiky